

CUVÂNT PASTORAL LA ÎNCEPUT DE POST

† IOAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Duminică, 1 august, intrăm în Postul Adormirii Maicii Domnului, cunoscut și cu denumirea de Postul Sfintei Marii sau Postul Sântămăriei.

Rânduit de sfânta noastră Biserică, încă din veacul al V-lea, întru cinstirea Maicii Domnului, acest post ne pregătește duhovnicește pentru întâmpinarea celor două mari sărbători din luna august: Schimbarea la Față a Domnului (6 august) și Adormirea Maicii Domnului (15 august).

La începutul acestei binecuvântate perioade de post, mă adresez tuturor slujitorilor Bisericii din eparhia noastră ca, pe lângă programul liturgic îndătinat, să oficiem, în seara fiecărei zile, la ora 19, Acatistul Adormirii Maicii Domnului sau Paraclisele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Îndemnăm, de asemenea, pe toți clericii și credincioșii noștri, să împlinim împreună cuvântul Sfântului Vasile cel Mare, care zice: „Postul adevărat este înstrăinarea de păcat, înfrânarea limbii, oprirea mâniei, îndepărtarea de pofte, de bârfe, de minciuni, de jurământul strâmb. Lipsa acestora este post adevărat. În el stă postul cel bun”.

Să nu uităm, în aceste zile de pregătire duhovnicească, de frații și de surorile noastre aflați pe patul de suferință, în spitale și la casele lor, precum și de personalul medical care îi îngrijește cu dragoste, cu dăruire și cu jertfă de sine, pomenindu-i și pe ei în rugăciunile noastre către Tatăl ceresc și către Sfânta Maică a Domnului.

Bunul Dumnezeu, „de la Care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit”, să reverse peste noi Harul și darurile Sale cele bogate!

SĂPTĂMÂNA PATIMILOR LUMII

† DANIIL
Episcop al Daciei Felix

Aducându-ne aminte de săptămâna Sfintelor Patimi ale Domnului, ne gândim și la Săptămâna Patimilor lumii în care trăim. Se pare că Satana ne-a cerut și pe noi, cei de astăzi, ca să ne ceară ca pe grâu, după cum îi spune Mântuitorul Iisus Hristos, la Cina cea de Taină, lui Simon Petru (Luca 22, 31). În aceste vremuri, lumea pare a fi plină de bube, precum patriarhul Iov, șezând la marginea cetății Noului Ierusalim, pe propria ei grămadă de gunoi. Hlamida roșie a Mântuitorului din Vinerea Patimilor, pare că îmbracă lumea de azi. Coronavirus-ul încununează lumea cu o grea și înțepătoare cunună de spini, împletită din păcatele noastre, pentru care nu dovedim sincera și adâncă pocăință a năvitenilor, deși duhul lui Iona este prezent la amvonul Sfintei Biserici.

Ca să-și poată duce crucea înspre propria ei răstignire, lumea are nevoie de Cerescul și Dumnezeiescul ei „Simon de la Cirena”, Care S-a răstignit pe crucea Golgotei, „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”, pentru că „atât de mult a iubit Dumnezeu lumea...” (Ioan 3, 16). Dar, pentru că „lumea care zace în cel rău” (I Ioan 5, 19) a întârziat și încă întârzie să-și aducă vasul ei de alabastru datorat, cu mir de nard de mare preț, la picioarele lui Hristos, Răscumpărătorul și Mântuitorul ei, lumea pătimește astăzi „spălarea picioarelor ei” în acest mod și i se întinde acest pahar de Ghetsimani în grădina acestor vremuri, datorită indiferenței și absenței ei de la Potirul cerului pogorât pe pământ; pentru că Domnul, „la ai Săi a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (Ioan 1, 11) – ba încă așteaptă pe un altul, care va veni în numele său, și căruia i se aștern deja hainele pe cale (!), și pe acela îl vor primi (cf. Ioan 5, 43).

Astăzi lumea este palmuită din îngăduința lui Dumnezeu și lovită cu trestia. Astăzi lumea este adăpată cu oțet și cu fiere. Astăzi lumea este întinsă și ridicată pe cruce, ca să-L vadă mai bine pe Cel ce S-a răstignit și a înviat pentru ea. Astăzi lumea este învăluită de întuneric și zguduită de cutremur, pentru ca astfel inimile împietrite să se despice și mormintele nepocăinței să se deschidă și sufletul amorțit al lumii moderne și adormit de păcat, să se trezească, să se ridice, să învieze și să intre în Sfânta Cetate a Ierusalimului creștin-ortodox și să se arate multora (cf. Matei 27, 51-53), ca o lume nouă, după voia lui Dumnezeu, înnoită și transfigurată prin harul Duhului Sfânt, în perspectiva unui cer nou și a unui pământ nou (II Petru 3, 13; Apocalipsă 21, 1). Catapetasma vremurilor și a lumii a început să se crape, să

se sfâșie sau să se rupă „de sus până jos” (cf. Matei 27, 51). Se pare că de acum înainte, zilele, lunile și anii se vor număra altfel: înainte de virus și după coronavirus!

Dar, „a treia zi, după Scripturi” (I Corinteni 15, 4) această lume răstignită de acum și care-și pleacă capul pe propria ei cruce, va învia, și se va arăta „lui Chefa”, apoi, celor doisprezece, apoi, deodată, la cei „peste cinci sute de frați” creștini, risipiți în toată lumea; după aceea se va arăta „lui Iacob”, întâiul episcop al Ierusalimului, „apoi tuturor apostolilor”, Patriarhi ortodocși; iar la urmă, ca unora născuți înainte de vreme, ni se va arăta și nouă (cf. I Corinteni 15, 4-8); după cum și cei trei tineri aruncați în cuptorul Babilonului și izbăviți de îngerul Domnului, s-au arătat vii și nevătămați lui Nabucodonosor și tuturor babilonienilor (Daniel 3, 25-29). După această minune biblică, „regele Nabucodonosor a dat hrisov către toate popoarele, neamurile și limbile care locuiesc pe tot pământul: «Pacea voastră să sporească! Plăcutu-mi-a să vestesc minunile și faptele cele peste fire, pe care le-a făcut mie Dumnezeu cel Preaînalt. Cât de mari sunt minunile Lui și cât de puternice sunt faptele cele peste fire! Împărăția Lui este împărăție veșnică și stăpânirea Lui ține din neam în neam!»” (Daniel 3, 31-33).

Nădăjduim creștinește că în această vreme a Săptămânii Patimilor lumii, lumea să-și plece capul ei, bolnav și obosit, pe pieptul Creatorului, Mântuitorului și Sfințitorului ei, și atunci, „nici un fir de păr din capul ei, nu va pieri”, conform cuvintelor Sfântului Apostol Pavel, rostit la sfârșitul celor patrusprezece zile de „izolare”, către cei două sute șaptezeci și cinci de împreună călători cu el în corabia din vremea furtunii de pe Mediterana și a naufragiului din insula Malta, și care cu toții „doreau să se facă ziuă” – **Ziua Învierii!** (cf. Faptele Apostolilor 27, 29 și 33-37). Astfel, acum ca și atunci, sutașul, „a poruncit ca aceia care pot să înoate, aruncându-se cei dintâi, să iasă la uscat, iar ceilalți, care pe scânduri, care pe câte ceva de la corabie. Și așa au ajuns cu toții să scape la uscat”. (Faptele Apostolilor 43, 44).

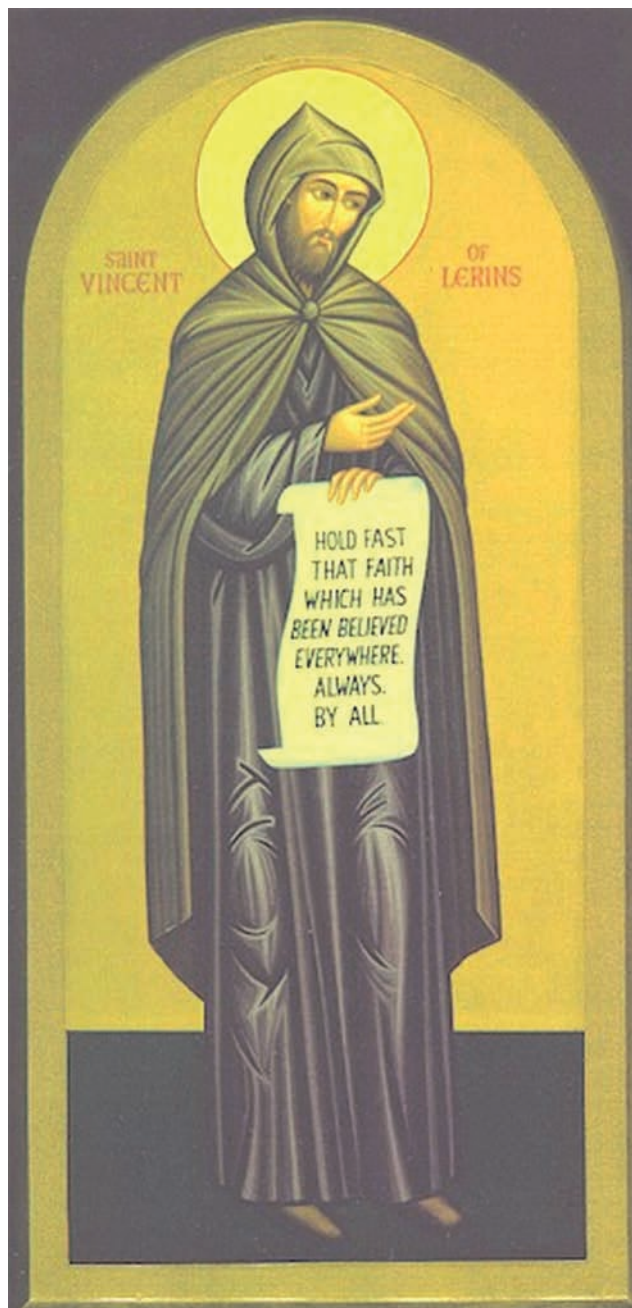
Acum se pare că ne aflăm „în cea de a patrusprezecea noapte de când suntem purtați încoace și încolo pe Adriatică” (Faptele Apostolilor 27, 27), mai departe de „Limanuri Bune” și mai aproape de „vântul puternic, numit Euroclidon (*dinspre miazănoapte-răsărit*)” (Faptele Apostolilor 27, 8 și 14) – și ne temem ca nu cumva să cădem „în Sirta” (cf. Faptele Apostolilor 27, 17). Dar credem că, după Săptămâna Patimilor lumii, Dumnezeu va sufla „un vânt ușor de miazăzi” (Faptele Apostolilor 27, 13), care va aduce o preafrumoasă și minunată Săptămână Luminată peste lumea întreagă, când toate se vor umple din nou de lumină!

Dacă Lot va găsi grabnic și pe ceilalți nouă drepti!..

VINCENTIUS LIRINENSIS – MEDALION AGHIOGRAFIC

Diac. dr. RĂZVAN EMANUEL FIBIȘAN
Catedrala mitropolitană

Atât în Biserica Ortodoxă, cât și în Biserica Apuseană este cinstit Sfântul Vincențiu de Lerins, un renumit teolog de la sfârșitul secolului al IV-lea și începutul veacului al V-lea, cu o contribuție deosebită în ceea ce privește deosebirea credinței adevărate de celelalte învățături și înnoiri eretice.

Chiar dacă nu se cunosc multe informații despre viața sa, se știe, totuși, faptul că era de neam gal¹, născându-se undeva prin partea de Nord a Franței de astăzi, în Galia celtică sau belgică². Există părerea, necertificată, că Vincențiu era fratele de sânge al Sfântului Lupu, episcop de Trecensis³. În orice caz, este unanim cunoscut că, în tinerețea sa, el a fost activ în treburile lumești, urmând pentru o perioadă cariera militară. Se consideră că, în acel context, a cunoscut, cu certitudine, problemele politice ale timpului⁴. După o perioadă părăsește armata și devine, spre bătrânețe, monah la o mănăstire din insula Lerins (Lerino) din Marea Mediterană, situată în fața orașului Cannes (Franța). O mărturie de neeludat despre viața lui Vincențiu ne-a parvenit, încă din sec. al V-lea, de la istoricul bisericesc și preotul din Marsilia, Ghenadie, numit și Scolasticul⁵, care, în cartea sa *De Viris Illustribus* („Despre bărbații iluștrii”, scrisă între anii 467-480) spune că, Vincențiu era din mănăstirea care se găsește în insula Lerins, că e preot și instruit în Sfânta Scriptură și de ajuns de informat în ceea ce privește dogmele sau învățăturile bisericești⁶.

Referitor la așezarea Mănăstirii Lerins, ea se află pe o insulă în partea de Sud a Franței, cunoscută astăzi ca Sfântul Honoratus. Această insulă, numită atunci Lérina, cea mai mică din Insulele Lérins, își ia numele de la fondatorul mănăstirii, Sfântul Honoratus (375 - +16 Ianuarie 430), viitorul episcop de Arsel (427 - 430). Acesta, în jurul anului 400/410, găsind un loc mirabil și prezervat în acea zonă izolată, ascunsă

1 Vincentius Lirinensis, PL 50, col. 625A.

2 PL 50, col. 629C.

3 Cf. PL 50, col. 625A.

4 Rudolph E. Morris, „Introduction to Vincent of Lerins, The Commonitories”, in *The Fathers of the Church, A new translation*, vol. 7, New York, 1949, p. 258.

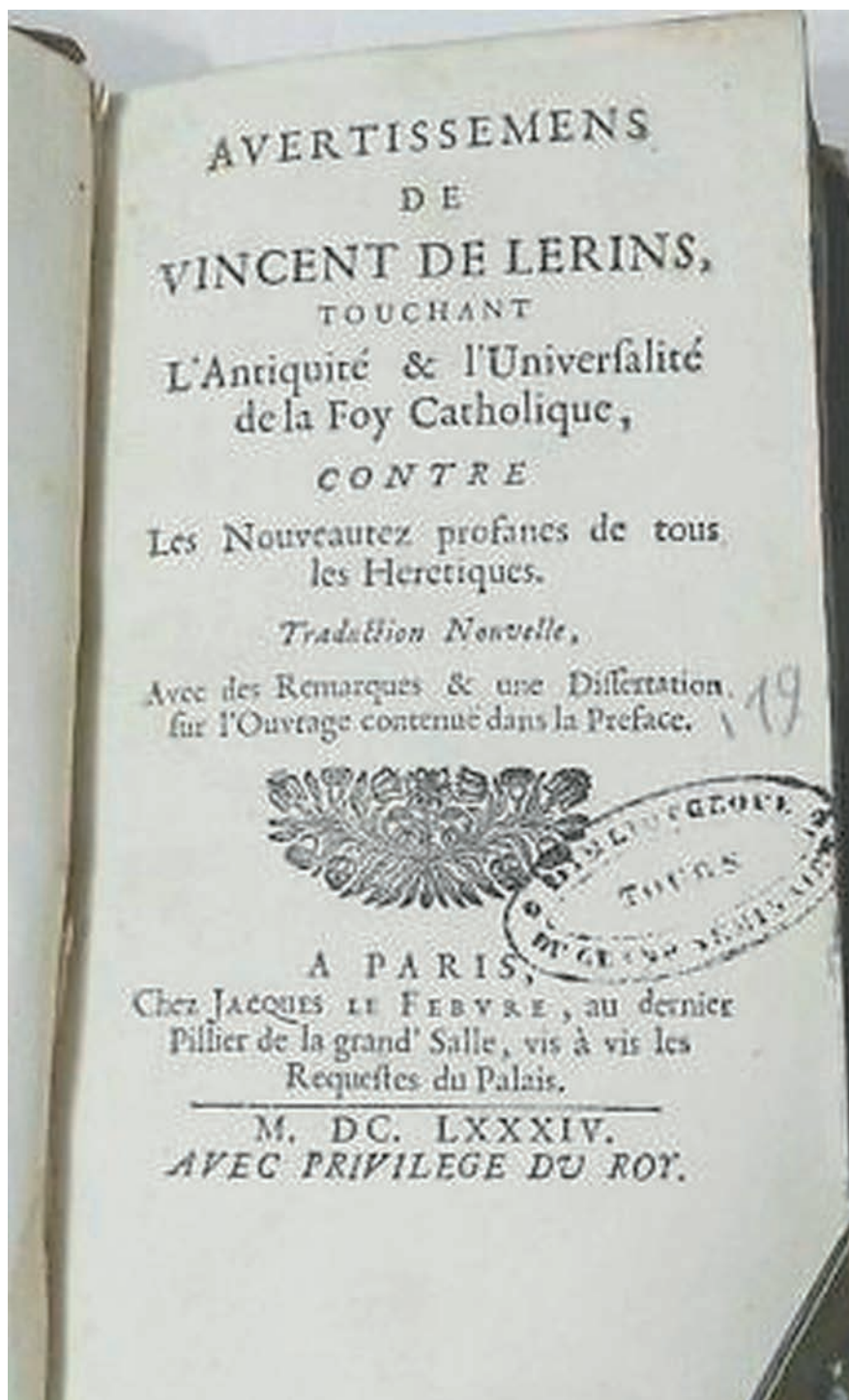
5 Cf. *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, edited by F.L. Cross, Second Edition by F.L. Cross and E.A. Livingstone, Oxford University Press, New York, 1974.

6 Gennadius, *De Viris Illustribus*, LXIX (CXCIX), în Hieronymus und Gennadius, *De Viris Illustribus*, publicat de Lic. Carl Albrecht Bernoulli, Freiburg und Leipzig, 1895, p. 83. PL 50, col. 626C.

în spatele insulei Léro, viitoarea Sainte-Marguerite⁷, dar aproape de coastă, întemeiază, împreună cu câțiva viețuitori, mănăstirea din Lerins. La acea vreme, mănăstirea era a doua comunitate monahală creștină din Galia Romană. În scurt timp, mănăstirea a ajuns una dintre cele mai ilustre vetre călugărești ale creștinismului din Galia, cu un însemnat rol în răspândirea creștinismului în acest areal geografic. De asemenea, mănăstirea a constituit locul unde au fost instruiți mulți episcopi din sec. al V-lea și, unde au fost scrise un număr mare de lucrări, transformându-se într-un veritabil centru monahal care a marcat o parte importantă a Galiei⁸. Așa se face că mănăstirea din Lerins, astăzi – proprietatea călugărilor congregației cisterciene din Sénanque, a devenit o pepinieră de episcopi (în număr de 16), de călugări, de scriitori/cărturari și de sfinți⁹.

Dar numele cel mai celebru ieșit din această renumită vatră monahală este cel al lui Vincențiu (din acest topos luându-și și numele de Lerins sau Lerinensis¹⁰), în pofida faptului că își ascunde, din smerenie, numele adevărat, luându-l pe cel al lui Pelegrinus¹¹ (văzându-se pe sine drept pelerin și străin pe pământ). Făcând parte dintr-un grup de călugări cultivați, el obține, în foarte scurt timp, un credit considerabil în Biserica vremii sale, dobândind o reputație preeminentă în ceea ce privește interpretarea Sfintei Scripturi și transmiterea mesajului scripturistic generațiilor succesive de creștini.

Sfântul Vincențiu trece la Domnul în jurul anului 450¹², la cumpăna dintre domniile împăraților Teodosie al II-lea (Flavius Theodosius 408-450) și Valentinian al III-lea (Flavius Placidius Valentinianus 425-455).

7 Mai multe repere istorice despre cele două insule se găsesc, vezi *Cannes, Les Îles de Lérins*, <https://www.cannes-destination.com/uploads/brochures/Guide-Iles-Cannes-2012.pdf>. M. L'Abbé Alliez, *Les Iles de Lérins, Cannes et les rivages environnants*, Marseille/Draguignan, Paris, 1860, pp. 2-8.

8 Cf. *Connaissance des Pères de L'Église* (Collectif), Numéro 79 - Lérins, Éditions Nouvelle Cité - Trimestriel - Septembre 2000.

9 René Nouailhat, *Saints et patrons. Les premiers moines de Lérins*, Centre de Recherches d'Histoire Ancienne, vol. 84, Annales Littéraires de l'Université de Besançon, Paris, 1988. Vezi, de asemenea, și lucrarea *L'île des saints: Eucher de Lyon, Vincent de Lérins* (collectif), collection „Les Pères dans la foi”, no. 105, Les Éditions du Cerf, 2018.

10 PL 50, col. 625A.

11 PL 50, col. 626C, 629D..

12 Cf. PL 50, col. 629C.

URBANIZARE ȘI CREDINȚĂ

Diacon dr. ALEXANDRU DAN ADAM
Catedrala mitropolitană

O însușire a societății moderne este urbanizarea. Deși se poate vorbi despre oraș cu mult înainte de perioada modernă, urbanizarea este un fenomen recent care se caracterizează prin concentrarea populațiilor într-o arie limită, numită oraș. Desigur, putem vorbi despre orașul antic în care populația era mult mai redusă, dar putem aminti și despre apariția orașele medievale care au crescut ritmul urbanizării, în ciuda condițiilor medicale și sanitare primitive, dar care nu se asemănau cu orașele moderne. Natura relativ compactă a orașului medieval a dus la o interacțiune socială considerabilă, la un control social mai personal decât în orașul modern. Există o eterogenitate socială cu modele clare de stratificare între diversele ocupații, fiind formate de oameni din diverse categorii sociale.

Ritmul urbanizării a fost accelerat odată cu revoluția industrială din secolul al XVIII-lea, când noile surse de energie au permis dezvoltarea fabricilor. Succesul acestei noi forme economice a atras oameni din zonele rurale spre cele urbane, așa încât centrele urbane au devenit focarele vieții economice și politice. Schimbarea nu s-a limitat însă numai pe domeniul economic, ci viața socială a devenit mai complexă, oamenii au început să nu se mai cunoască unii pe alții precum în satele și comunitățile mici și închegate, cultura socială a suferit mutații importante, încât viața urbană a devenit mai impersonală și deși mult mai aglomerată, totuși tiranizată de sentimentul anonimatului social¹. Ruperea de cultura spirituală ce stătea la baza pilonilor comunității sătești ce compuneau istoria locală și fondul cultural tradițional și care hrăneau sentimentul unei intimități și stabilități colective², a avut ca rezultat dezrădăcinarea omului de comunitatea particularizată prin tradiția și valorile ei omogene. Așa se face că urbanizarea a ridicat nivelul de trai al oamenilor și a consolidat cultura materială, însă a provocat o mutație axiologică în modul de existență al omului.

Oswald Spengler a făcut o radiografie edificatoare asupra declinului civilizației occidentale, referindu-se la migrarea omului din zona rurală spre cea urbană. Afirmând că sentimentul spațiului se sufocă într-un colos de piatră, într-o exilare a omului din casa însuflețită și împodobită artistic spre locuința de la bloc neînsuflețită. Orașul întreg nu este altceva decât un colos imens de piatră, o materie inertă.³ Ființa umană urbanizată devine izolată față de potențele peisajului, de mirarea frumosului din natură. Omul nu mai trăiește acea legătură cu cosmosul care să-i fie fereastră către transcendent. Lumea nu-i mai spune nimic despre Dumnezeu. Astfel societatea contemporană naște decesul noologic al persoanei umane, sufletul se retrage din corp și lasă loc pietrificării hedoniste și tehnologizării excesive. Iar cultura tehnologică creează, ea însăși, nevoi nesfârșite pentru om spre a-l acapara în dimensiunea consumismului fără măsură.

Profesorul Ilie Bădescu, redă o radiografie a omului modern, prin prisma teoriilor lui Spengler, afirmând că: „*Om liberat de spațiu redevine nomad, este rupt din peisaj și aruncat în nomadismul urban, care este totodată și un nomadism simțual, atât de tragic ilustrat de absurda cultură hedonistă (civilizația orașului postmodern), de nomadismul sexual și de gurmândismul modernului, dar mai ales al postmodernului. Mort spiritual, adică fără suflet, cu sentimente diminuate spre zero, cu insensibilitate teribilă, așa cum ne-o arată cruzimea operațiunilor financiar-bancare, capabile să arunce în dezastre popoare întregi, omul marii metropole a coborât lumea întreagă în acest imperiu demonic de piatră, din care orice peisaj a fost sufocat, spațiul și-a pierdut dimensiunea sufletească, timpul s-a spiritualizat până la pietrificare, încât totul este masivitate... Totul este inteligență și senzualism. Sufletul și sensibilitatea au decedat*”⁴.

Diagnosticul profesorului Ilie Bădescu corespunde cu teoriile lichidității societății și a cultivării nimicului propuse de Z. Bauman și G. Ritzer care, împreună, ne semnalează că dispariția modelelor autentice și negarea valorilor tradiționale pulverizează atât centrele gravitaționale, cât și interacțiunile cu ceilalți, iar epoca materialist-consumistă aduce după sine o cultură a haosului și a egoismului. Rezultatul fiind vizibil:

¹ Norman Goodman, *Introducere în sociologie*, trad. de Ioana Rădulescu, Ed. Lider. București, pp. 40-408.

² Dumitru Stan, *Maladii ale socialului: teorii explicative, cercetări și remedii posibile*, Ed. Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2015, pp. 341 și 343.

³ Oswald Spengler, *Declinul Occidentului*, Vol. I., Ed. Beladi, Craiova, 1996, p.120.

⁴ Ilie Bădescu, *Enciclopedia Sociologiei. Teorii contemporane*, Ed. Mica Valahie, București, 2006, pp.302-303.

rătăciră sinelui și viețuirea în confuzie identitară ce întreține diminuarea trăirilor launtrice. Și datorită pierderii cadrelor spirituale, ivirea morții celei de a doua este inevitabilă, așa încât, în ciuda faptului de a fi viu biologic, omul sucombă spiritual, devenind un „cadavru vertical”⁵.

Apariția dislocării memoriei religioase în contextul urbanizării se constată și în spațiul românesc. Iată ce spune sociologul Mirel Bănică: „Modernitatea, cel puțin la nivelul marilor centre urbane ale țării, afectează practica religioasă tradițională, plasând-o

sub semnul fragmentării, al căutărilor personale. Odată cu moartea lentă a comunităților rurale tradiționale, ca urmare a îmbătrânirii populației, schimbării naturii ocupației sau migrației masive, se erodează progresiv și sentimentul atât de special al memoriei religioase ortodoxe, perpetuate de micile comunități umane, în intimitatea relațiilor comune cu natura”⁶.

Cu aproape un secol în urmă, marele teolog român, Părintele Dumitru Stăniloae descria, în termeni idilici, viața duhovnicească a satului românesc de odinioară contopită într-o osmoză perfectă între comunitatea și comuniunea eclezială. El afirma în anul 1935 că satul și biserica, „în întinderea acestei țări se confundă ca înțeles. Viața satului românesc se prezintă și astăzi, ca întotdeauna, profund împletită cu viața Bisericii. Omul izolat față de Biserica lui este socotit străin de sat, și niciun sătean nu-i va oferi încrederea și simpatia, cel mult mila și compătimirea datorată de-aproapelui nenorocit al sorții”⁷.

Din păcate, paradigma socială s-a modificat, mai cu seamă datorită migrației de la sat la oraș, fenomen ce a corespuns cu dezrădăcinarea din religiozitatea și etosul tradițional al satului⁸. În pofida analizelor și constatărilor spectrale asupra contemporaneității în care cultura vremii propovăduiește și întreține spiritul secular dezrădăcinat de transcendent, un fapt rămâne însă imuabil și pentru contemporaneitate: „Dumnezeu nu vrea moartea” nimănui, nici măcar „a celui păcătos” (Ieremie 18, 23), ceea ce înseamnă că Biserica are misiunea de a asuma cetății pământești pentru a naște cetățeni ai Ierusalimului ceresc. Învățată până acum cu accentele de ruralitate idilică și religie cosmică, creștinismul mileniul trei va fi urban, fiindcă atracția spre urban este una globală, și de aceea urbanitatea credinței va rămâne un proiect deschis demn de luat în seamă⁹.

Biserica nu este și nu poate fi anacronică, ea trăiește în timp, dar este deopotrivă deasupra timpului, și așa după cum *Epistola către Diognet* – perlă a perioadei post-apostolice - ne spune frumos: „creștinii locuiesc în lume, dar nu sunt în lume”¹⁰, tot astfel și Biserica, definită în teandristmul ei divino-uman, are „vocația de a fi transmițătoare a Evangheliei și cultivatoare a relației dintre om și Dumnezeu”¹¹ *hic et nunc*.

Cu alte cuvinte, Biserica are menirea de a rămâne, așa cum a fost pentru spațiul rural și pentru fiecare perioadă istorică, dar cu alte paradigme misionare, eveniment deschis așteptării Celui ce *iarăși va să vină*, făurind un răspuns și o alternativă taumaturgică la alienarea persoanei umane din marile orașe. Și deși urbanizarea a inversat valorile și a așezat omul într-un context al derutei și al relativismului epistemologic, discernământul spiritual, altoit pe Teologia Bisericii, trebuie să rămână „sarea pământului” și inima minților necatehizate.

⁵ Ibidem, p.310.

⁶ Mirel Bănică, *Religia în fapt; Studii, schițe și momente*, Ed. Eikon, seria *Theologia Socialis*, Cluj-Napoca, 2011, p. 174.

⁷ Preot profesor Dumitru Stăniloae, *Satul și Preotul* în „Cultură și Duhovnicie. Articole publicate în Telegraful Român, Vol. I (1930-1936)”, Ed. Basilica, București, 2012, p. 696 sau în „Telegraful Român”, an LXXXIII, nr. 34, 11 august 1935, p. 1.

⁸ Manuela Gheorghe, „Coordonate socio-religioase ale trăirii credinței în satul românesc postcomunist” în „Revista Română de Sociologie”, serie nouă, anul XVII, nr. 3-4, București, 2006, p. 236. Autoarea studiului prezintă și o seamă de statistici și anchete sociale referitoare la religiozitatea satului românesc de după perioada comunistă, dar și la religiozitatea urbană aflată în declin.

⁹ Mihail Neamțu, „Bufnița din dărâmături; Insomnii teologice în România postcomunistă”, Ed. Polirom, Iași, 2008, pp. 170-171.

¹⁰ Cf. „Epistola către Diognet”, Capitolul VI în *Scrierile Părinților Apostolici*, colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, trad. de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. I.B.M.B.O.R., 1979, p. 340.

¹¹ Preot prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Vol. I, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2003, p. 59.

ESHATOLOGIA EPISTOLEI I CĂTRE TESALONICENI

ADRIAN DANIEL ANIȚAȘ
Teologie pastorală anul IV

Introducere

Învățătura despre viața viitoare sau eshatologia, studiază realitățile ultime legate de sfârșitul istoriei mântuirii căci misiunea răscumpărătoare a Mântuitorului nostru va fi încununată și desăvârșită de a doua Lui venire.¹

Prin moartea pe cruce, El ne-a izbăvit de „frica morții” (cf. Evrei 2,15), iar prin Învierea Sa din morți „ne-a născut din nou spre nădejde vie” (I Petru 1,3), iar la momentul potrivit Va veni ca un Secerător să secere roadele pe care Le-a semănat.

Eshatologia nu trebuie confundată cu sfârșitul lumii sau cu Parusia căci ea se referă la o nouă ordine de existență², la o lume transfigurată pe care o așteptăm și pe care o cerem în fiecare zi în rugăciunea Tatăl nostru prin cuvintele : „vie împărăția Ta” (Matei 6,14) . Termenul de eshatologie provine din grecescul „εσχάτος” care se traduce prin cuvintele: din urmă sau de apoi.³

Ne putem face părtași acestei vieți veșnice, prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului, căci Hristos ne dăruiește zi de zi câte o picătură de sânge din izvorul nesecat al Sângelui Său ca merinde de drum spre Împărăția Sa cea veșnică.

Încadrându-ne în tematica anului omagial stabilită de sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române vom trata această problematică a Împărăției ce va să vină, structurând studiul în două părți distincte: în prima parte analizând cuvântarea eshatologică rostită de Mântuitorul înaintea Pătimirilor Sale (Matei 24, 25), iar partea a doua o vom dedica eshatologiei pauline din epistola I către Tesaloniceni.

I. Cuvântarea eshatologică în Evanghelia după Matei (capitolele 24-25)

Biserica noastră dreptslăvitoare, prin cuvintele Mântuitorului ne învață că lumea a avut început și va avea și un sfârșit. Un sfârșit „dulce” vor avea cei care s-au nevoit pentru a împlini cuvintele Mântuitorului și au ascultat îndemnul Acestuia care spune : „ Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie.” (Marcu 8,34) , astfel lepăpându-se întocmai de toate cele ale lumii si alegând să slujească Celui care a Și-a dat viața ca răscumpărare pentru viața noastră și astfel El încununându-i cu cununa cea neveștejită a slavei celei veșnice. Iar un sfârșit „amar” va fi pentru cei care nu au urmat Mântuitorului și învățaturii Sale , astfel ei alegând să-și ascundă lumina sub obroc și să se lepede de El înaintea oamenilor.

Despre aceste semne ale Parusiei, Sfânta Evanghelie după Matei ne arată că ele se vor împlini întocmai după cum au fost vestite , însă acea clipă a Parusiei, nu o știu „nici îngerii din ceruri , nici Fiul, ci numai Tatăl” (cf Matei 24, 36). Zicând „Tatăl”, El îi oprește pe ucenici să caute aflarea celor ce covârșesc mintea omenească. Dacă ar fi zis : „Eu știu, nu vreau să vă spun”, ucenicii s-ar fi mâhnit și s-ar fi socotit nebăgați în seamă de El. Dar faptul că El știe de ziua și de ceasul acela, este arătat atunci când spune : „toate câte

¹ Preot Dr. Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament*, editura IBMOR, București 1995, p 122

² Ibidem

³ Ibidem

are Tatăl ale Mele sunt” (Ioan 16,15) și „toate ale Mele sunt ale Tatălui și ale Tatălui sunt ale Mele.” (Ioan 17,10).⁴

Fiul cunoaște ceasul din urmă ca Dumnezeu, dar spune că nu-l cunoaște ca om, să interpretăm neștiința Fiului într-un chip mai evlavios, atribuind-o naturii Sale omenești, nu naturii Sale dumnezeiești.⁵

Din cuvântarea eshatologică a Mântuitorului putem identifica patru semne esențiale care vor vesti a doua venire a Mântuitorului „întru putere și slavă multă” (Matei 24, 30).

1. „Darâmarea templului din Ierusalim.” (Matei 24, 1)

În acest prim semn al Parusiei, Mântuitorul nu se referă la Trupul Său, așa cum S-a referit mai devreme ucenicilor și celor care Îl ascultau, ci se referă la catastrofa iudaică din anii 77-66 și suferințele îngrozitoare pe care poporul Țării Sfinte avea să le îndure.⁶

De aici mai putem înțelege că această dărâmare se mai poate referi chiar și la dărâmarea sufletescă a omului, dar și la unitatea omenească. Această dărâmare se poate produce inclusiv din pricina alipirii de cele ce sunt trecătoare și prin aceasta, ne putem pierde sufletul, dar și unitatea cu cei de lângă noi, prin ajungerea la lăcomie și desfrânare. Mântuitorul acordă o deosebită atenție sufletului deoarece, sufletul este scânteia de iubire dată de Dumnezeu omului.

2. „Hristoși mincinoși, războie, ciume și sminteli.” (Matei 24, 5)

Printre semnele Parusiei se numără și ridicarea dintre oameni a unor hristoși mincinoși care se propovăduiesc pe ei înșiși.

Înmulțirea fărădelegii se va produce pe de o parte datorită amăgirii multor oameni de către proroci mincinoși, iar pe de altă parte, ca urmare a slăbirii și decăderii credinței a unora. Despre acele vremuri când oamenii vor fi amăgiți și vor cădea din credință ne vorbește Sfântul Apostol Pavel în epistola adresată Timotei: „Că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie, lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați, cruzi, ne iubitori de bine, trădători, necuviincioși, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având înfățișarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te și de aceștia.” (II Timotei 3, 2-5).⁷

3. „Propovăduirea Evangheliei la toate neamurile.” (Matei 24, 14)

Acest semn al Parusiei nu se referă strict la primirea Cuvântului, ci la propovăduirea Acestuia.⁸ După cum am văzut în întreaga activitate a Mântuitorului, Acesta a propovăduit nu numai iudeilor, ci tuturor celor pe care l-a întâlnit în cale. Cuvântul neamuri este folosit peste tot în Noul Testament pentru păgâni, adică pentru toți oamenii în afară de iudei și creștini.⁹ Aceste neamuri vor participa la judecata universală alături de creștini și iudei căci nicidecum nu poate fi vorba de o judecată separată a păgânilor. Așadar de judecata și pedepsa dumnezeiască trebuie să se teamă atât creștinii cât și iudeii cât și păgânii gândind asupra pedepsei care îi amenință dacă nu-l slujesc lui Hristos în mod concret.¹⁰ Propovăduirea aceasta a fost făcută de Însuși Hristos, iar mai apoi de cei care l-au fost ucenici și Apostoli, pentru a pregăti neamurile spre a fi botezate, cu botezul pocăinței, dar și pentru ca aceștia să le pregătească (pe popoare) pentru Împărăția Cerurilor.

4. „Arătarea pe cer a semnelor Fiului Omului” (Matei 24, 30)

Acest semn despre care vorbește Mântuitorul este crucea pe care El s-a răstignit pentru noi și pentru a noastră mântuire. Crucea va fi mai strălucitoare decât soarele, soarele se va întunece și se va ascunde, iar crucea se va vedea, și nu s-ar vedea dacă n-ar fi cu mult mai strălucitoare decât razele soarelui.¹¹

Și oare crucea se va arăta pe cer într-o tăcere deplină? Nicidecum! Căci dacă pe Golgota s-a așternut o tăcere profundă în momentul în care crucea s-a făcut pricină de mântuire, acum ea se va arăta în sunete mari de trâmbiță aduse de îngerii din ceruri care îi va aduna pe cei aleși ai Lui. Așa cum Hristos a venit pentru prima dată în lume cu o deplină smerenie, născându-Se într-o peșteră și sfârșind într-un mormânt săpat în stâncă, fapte care ar contrazice puterea lui Dumnezeu, acum la cea de a doua venire, El își va arăta pe deplin puterea, atotputernicia și slava Lui. În aceeași clipă se va produce prefacerea lumii sau

⁴ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Ed. IBMOR, București, 2003, p. 398

⁵ Sfântul Grigorie de Nazianz, *Cuvântări Teologice (Cinci cuvântări despre Dumnezeu)*, editura Herald, București, 2013, p. 144

⁶ Pr. Prof. Vasile Mihoc, *Lumina Evangheliei*, editura Agnos, Sibiu 2016, p. 405

⁷ Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran, *Dogmatica manual ortodox pentru Seminariile Teologice*, editura Renașterea, Cluj-Napoca 2009, p. 305

⁸ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, o.c., 399

⁹ Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran, op. cit, p. 306

¹⁰ Ibidem

¹¹ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Evanghelia după Matei*, Ed. IBMOR, București, 1994, p. 306

schimbarea chipului lumii acesteia (II Petru 3, 12-13), învierea morților și schimbarea trupurilor celor vii (I Tesaloniceni 4, 16-17; I Corinteni 15,51). Revenit pe pământul cel nou, Domnul se va așeza pe scaunul de judecată, fiind înconjurat de îngeri, de apostoli și de sfinți. (Matei 19, 28, Luca 22,30, I Corinteni 6,2).¹²

Pentru a înțelege și pentru a ne lumina mințile cu privire la această zi a Parusiei, Mântuitorul Hristos, în stilul Său caracteristic ne înfățișează o pildă cu o foarte mare însemnătate și cu o bogăție aleasă de idei eshatologice: Pilda celor zece fecioare. Prin această pildă, Mântuitorul ne îndeamnă spre milostenie și în același timp ne învață să fim pregătiți oricând pentru ziua cea mare a sfârșitului vieții.¹³ Trebuie să veghem neconținut și să fim gata să ieșim într-o întâmpinarea adevăratului Mire, căci neștiute sunt ziua și ceasul sfârșitului vieții. Și cum ne îndeamnă El să ne pregătim? Să avem candelarele pline de untdelemn asemenea fecioarelor înțelepte, și nu în ultimul ceas să facem neguțătorie ca să ne adunăm untdelemnul necesar, căci ni se va închide ușa și vom plânge amar pentru că nunta a început dar noi nu-i putem fi părtași. Candelarele sunt sufetele noastre, încă și mintea fiecăruia „candelă”, este, care atunci se aprinde, când are „untdelemnul” faptelor bune și al milosteniei.¹⁴

Antiteza dintre cele două tipuri de fecioare, poate fi privită din două perspective diferite: în primul rând fecioarele neînțelepte îi reprezintă pe cei care au credință dar nu fac fapte bune căci „credința fără fapte este moartă” (Iacov 2,5), iar cele înțelepte sunt cele care îmbină armonios credința cu faptele bune.¹⁵

În al doilea rând fecioarele fără ulei în candelă îi reprezintă pe cei evlavioși care nu fac milostenie căci există o mulțime de oameni foarte evlavioși dar în același timp foarte zgârciți și egoiști, iar cele cu ulei în candelă îi reprezintă pe oamenii care însoțesc evlavia cu milostenia.

Privind cele două simboluri principale ale pildei, candela și uleiul, putem nota următoarele: candela fără ulei simbolizează multa știință teoretică, dar puține fapte bune și mai poate însemna doctrina bine ancorată, dar fără iubire frățască.¹⁶

Untdelemnul pentru candelă reprezintă iubirea smerită și milostivă care se dobândește prin jertfa de sine și prin împătășirea cu Sfintele Taine. De aceea Evanghelia ne îndeamnă să avem simultan și întrepătrunse candela dreptei credințe și untdelemnul curăției și al faptelor bune.

Judecata lui Hristos va fi într-adevăr înfricoșătoare, dar ea va fi și dreaptă, fiindcă nu este cu putință să calci nepedespăsit legea dragostei și a dreptății.¹⁷ Așa cum primind veste că urmează să vină vreun dregător sau judecător pământesc luăm toate măsurile ca să aducem lucrurile noastre în rânduiala cuvenită și să merităm încuviințarea cuvenită celui ce va veni: cu atât mai mult trebuie să ne îngrijoreze judecata lui Hristos, la care se va hotărî soarta veșnică a fiecăruia dintre noi.¹⁸

La judecata lui Hristos se va cere de la om, în vederea îndreptățirii sale, milostivirea, ca arătare lucrătoare a dragostei căci, „milă voiesc, iar nu jertfă” (Matei 9,13). Domnul vrea milă de la noi, milă mai presus de orice altceva. Mila este calea prin care se restaurează credința, nădejdea și dragostea lui Dumnezeu.¹⁹

Putem caracteriza judecata obștească prin șapte adjective²⁰:

1. Univărsală- deoarece ei i se vor supune toți oamenii din toate locurile și din toate timpurile.
2. Solemnă- deoarece Mântuitorul va ședea pe scaunul slavei Sale înconjurat de îngeri, apostoli și sfinți.
3. Publică- având loc în fața tuturor.
4. Dreaptă-fiind realizată de Judecătorul cel Drept. (II Timotei 4, 8)
5. Definitivă-căci ea nu poate fi contestată și rămâne valabilă pentru veșnicie.
6. Supremă-deoarece este făcută de Judecătorul care are toată puterea în cer și pe pământ. (Matei 28,18)
7. Înfricoșătoare- pentru că toți vom trăi cu suspans așteptarea răspunsului definitiv.

După cum ne-a obișnuit Mântuitorul, și de această dată ne oferă o parabolă încărcată de idei eshatologice care ne face să înțelegem cât mai bine posibil criteriile dreptății și ale răsplătirii divine:

¹² Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran, o.c., p 306

¹³ Sinaxarul zilei din Marțea mare din Triod, p 561

¹⁴ Sf. Teofilact al Bulgariei, o.c., p.375

¹⁵ <https://basilica.ro/explicatie-duhovniceasca-sfanta-marea-marti-pilda-celor-zece-fecioare/>, accesat la data de 25.04.2021

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Sfântul Luca al Crimeei, *Predici*, ed. Sofia, București, 2018, p 36

¹⁸ Sfântul Ignatie Brancianinov, *Predici*, ed. Sofia, București, 2018, p 27

¹⁹ Sfântul Nicolae Velimirovici, *Predici*, ed. Sofia, București, 2018, p 124

²⁰ Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran, o.c., p 310

Pilda talanților.

În această pildă roștiă de Mântuitorul, atenția noastră este captată de acești talanți pe care stăpânul îi încredințează slujitorilor săi. Talanții au fost folosiți ca monede încă din secolul VII înainte de Hristos, o valoare foarte mare, ei puteau să fie din aur, cântărind 49,07 kg sau din argint cântărind 43,62 de kg.²¹

Sfântul Nicolae Velimirovici tâlcuiește numărul talanților pe care stăpânul l-a încredințat: „prin cinci talanți înțelegem cele cinci simțuri, prin doi talanți sufletul și trupul, și prin un talant ființa cea una a omului. Cele cinci simțuri i s-au dat omului ca să se folosească de ele spre mântuire. Omul trebuie să-l slujească pe Dumnezeu cu trup și suflet, să se îmbogățească întru cunoștința lui Dumnezeu și întru fapte bune. Omul întreg trebuie să fie al lui Dumnezeu. În copilărie omul trăiește prin cele cinci simțuri; mai târziu își dă seama de dualitatea sa, de lupta între trup și suflet; iar omul în toată firea se simte unul duhovnicesc, biruitor asupra împărțirii de sine în cinci sau în doi.”²²

Cât privește mesajul acestei pilde, putem spune că fiecare om primește de la Dumnezeu numai atât cât el poate înțelege și cât poate lucra cu darul respectiv. Nu e respectat principiul egalității, ci al puterii omului de a conlucra cu harul lui Dumnezeu, altfel spus, al perceperii apelului lui Dumnezeu făcut fiecărui om prin darul pe care i l-a încredințat. Întrebarea care se pune este: Ce-am făcut cu darurile lui Dumnezeu? Spre ce direcție le-am canalizat? Am zidit lumea sau am dărâmat-o prin ele? Am transformat „achiziția” în „câștig uman”, sau am irosit-o prin ne-lucrare?²³

Ceea ce ne reține atenția cel mai mult în această pildă este comportamentul celui de al treilea slujitor. Să vedem unde a greșit el de a primit pedepsa stăpânului.

Despre el ni se spune că „s-a dus” și a îngropat talantul primit, verbul „s-a dus” are sensul de „s-a distanțat”, în sensul că nu s-a distanțat doar spațial de stăpânul său ci mai ales spiritual, nefăcându-i voia. Acest slujitor este numit viclean, dar în leneveala lui spirituală el este mai mult prost decât viclean, căci dacă ar fi avut mintea vicleană s-ar fi descurcat încredințând talantul la cămătari pentru a-l înmulți.²⁴

Cele două replici pe care le-a dat stăpânul, una slujitorilor buni, iar cealaltă slujitorului rău, sunt puse într-o antiteză menită să evidențieze răspunsurile pe care Hristos ni le va da fiecăruia în funcție de faptele noastre la înfricoșătoarea Sa judecată căci „fiecare după faptele sale sau se va preamări sau se va rușina”²⁵ așa cum spune o frumoasă cântare din slujba înmormântării.

II. Eshatologia Epistolei I către Tesaloniceni

Epistola I către Tesaloniceni este din punct de vedere cronologic, prima epistolă paulină, scrisă în anii 51-52. Ea este o epistolă eshatologică care expune învățătura creștină referitoare la evenimentele ce se vor întâmpla la sfârșitul veacurilor.²⁶ Creștinii din Tesalonic erau nedumiriți asupra destinului credincioșilor care au murit înainte de Parusie. Întreaga epistolă este dominată de această idee a venirii lui Hristos, denumită prin termenul de Parusie, întâlnit de patru ori în întreaga epistolă: 2,19; 3,13; 4,15; 5,23.²⁷

Sfântul Apostol Pavel a cunoscut un eșec în propovăduirea învățăturii eshatologice în cea de a doua călătorie misionară în Areopagul din Atena. Auditoriul său compus predominant din filosofi greci i-a ascultat cu atenție întreaga sa cuvântare monumentală, însă în momentul când a vrut să le vorbească despre credința în învierea morților au avut o reacție reticientă oprindu-l și spunându-i: „cât despre înviere te vom mai asculta și altădată”. (Faptele Apostolilor 17,32).²⁸

Privind eshatologia epistolei I către Tesaloniceni vom împărți acest studiu în două secțiuni:

I. I Tesaloniceni 4, 13-17- despre cei adormiți și despre cei rămași vii la Parusie.

Pentru început trebuie să menționăm că Sfântul Apostol Pavel îi numește pe cei „morți” adormiți (gr. Κοιμηθέντες), denumire pe care o folosește în toate toate scrierile sale (cf. I Corinteni 7,39;11,30; 15,6,18,51, I Tesaloniceni 4,13,14,15). Așadar dacă moartea e acceptată ca un somn, acolo trebuie așteptată și trezirea la viață – învierea pe care Hristos a dăruit-o firii umane este o reabilitare de la stadiul

21 Pr. Prof. Univ. Dr. Sorin Cosma, Cateheze vol.I, Ed. Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2016, p 250.

22 Sfântul Nicolae Velimirovici, o.c., p 465

23 Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană, *Evangelia lui Iisus.Misiunea Cuvântului*, Ed.Mega, Cluj-Napoca, 2015, p186

24 Pr. Prof. Univ. Dr. Sorin Cosma, o.c., p 251

25 Vezi „Slava” de la rânduiala înmormântării din Panihidă, ed. IBMOR, București, 2016, p 49

26 Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, „Eshatologia paulină”, în *Revista Teologică*, nr.4/1993, p. 65

27 Ibidem

28 *Biblia sau Sf.Scriptură, versiunea diortosită după Septuagintă redactată, adnotată și tipărită de Bartolomeu Valeriu Anania*, Ed.Renașterea, Cluj Napoca, 2009, p.1653

omului cel vechi la omul cel nou⁻²⁹

Cu privire la acești adormiți Sfântul Apostol Pavel îi îndeamnă pe tesaloniceni și totodată pe noi toți să nu ne întristăm și să nu ne tânguim pentru ei, căci făcând acesta, ne asemănăm cu cei necredincioși care nu au nădejde în învierea morților.³⁰

În versetul 14 ni se arată dependența învierii morților de Învierea lui Hristos, căci din credința în Învierea lui Hristos derivă credința în „trezirea” celor adormiți.³¹ Așadar întreaga credință în învierea celor adormiți se zidește pe temelia solidă a Învierii lui Hristos : „căci dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră.” (I Corinteni 15,14)

Mai departe Apostolul Pavel încearcă să ne lămurească în privința diferenței dintre cei morți și cei vii la venirea Mântuitorului. El crede în imediata venire a Parusiei și se așteaptă ca în acele momente să nu se afle printre cei morți, ci printre cei vii adresându-se cu privire la aceștia la persoana I plural: „ noi cei vii care vom fi rămas”³²

Venirea a doua a Mântuitorului e caracterizată de trei sintagme de Sfântul Apostol Pavel, privind modul cum aceasta se va produce :

1. „Întru prorocă” (v.16) –căci la porunca lui Dumnezeu s-au făcut toate cele ce sunt: „El a zis și s-au făcut; El a poruncit și s-au zidit” (Psalmul 32,9)

2. „Întru glasul arhanghelului” (v.16)- același glas al arhanghelului care i-a vestit Fecioarei Maria „că va lua în pântece și va naște Fiu” (Isaia 7,14), va mărturisi cea de-a doua venire a Mântuitorului.

3. „Întru trâmbița lui Dumnezeu”- după cum aceeași trâmbiță a răsunat în muntele Sinai când Dumnezeu a pregătit prin îngerul Său slujitor primirea tablelor Legii, așa și acum aceeași trâmbiță va răsună cu multă putere pentru a ne vesti solemnitatea evenimentului care ni se va descoperi.³³

În finalul versetului 16 observăm că mai întâi vor învia cei morți în Hristos, adică credincioșii și dreptii creștini. Cei necredincioși și păcătoși se vor ridica în urma lor , dar aceștia nu vor învia „ întru învierea vieții, ci întru învierea osândirii.” (Ioan 5,29)

Sfântul Teodoret de Cyr spune că Apostolul Pavel îi numește „morți întru Hristos” nu doar pe cei care au crezut în Evanghelia lui Hristos, ci și pe cei care au crezut și au strălucit întru legea cea veche și întru așteptarea mântuirii.³⁴

În ultimul verset , Apostolul Pavel arată și soarta celor care vor fi găsiți vii la acest sfârșit al veacurilor. Aceștia vor fi răpiți în nori și li se va dăruia o nemărginită cinste, aceea că de acolo Îl vor întâmpina pe Domnul așa cum un împărat atunci când intră într-o cetate este întâmpinat de cei cinstiți iar cei osândiți nu ies afară ci îl așteaptă pe împărat ca să fie judecați.

„Și așa pururea cu Domnul vom fi” (v.17), acel moment va fi împlinirea unei promisiuni făcute de Mântuitorul înaintea Pătimirilor Sale: „ în casa Tatălui Meu multe locașuri sunt și Mă duc să pregătesc loc și dacă Mă voi duce și vă voi pregăti loc, iarăși Voi veni și Vă voi lua la Mine ca să fiți și voi unde sunt Eu.” (Ioan 14,2-3)

II. În începutul capitolul 5, Apostolul Pavel arată cât de necunoscută este acea înfricoșătoare zi a Parusiei. Mântuitorul le zicea ucenicilor Săi : „Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa” (Faptele Apostolilor 1,7).³⁵

Prin „ziua Domnului” se poate înțelege atât obștescul sfârșit a toată lumea , dar și sfârșitul obștesc al fiecăruia.³⁶ Ziua Domnului va veni noaptea ca un fur , căci așa cum un hoț caută momentul cel mai propice și nu anunță niciodată când vine, ba din contră caută să se facă nevăzut până la momentul jafului, tot așa și sfârșitul va veni neanunțat , neștiut și fără de veste căci : „ de ar sti stăpânul casei în ce ceas vine furul nu ar lăsa să fie spartă casa.” (Luca 12,39) Nimeni nu s-ar mai sârgui în fapta bună niciodată în timpul vieții sale, căci știindu-și ziua sfârșitului său, ar face mii de rele, și tocmai în ziua aceea s-ar apropia de botez și ar pleca de aici.”³⁷

În versetul 3 Pavel aseamănă sfârșitul fiecăruia cu nașterea femeii însărcinate. După cum femeia

29 Ibidem

30 Sf. Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuirea epistolelor către Tesaloniceni, Timotei, Tit și Filimon* Ed. Sophia, București, 2019, p. 52

31 Pr. Prof. Vasile Mihoc, *Lumina Evangheliei*, Ed. Agnos, Sibiu, 2015, p 404

32 Sf. Ioan Gură de Aur, *Explicarea epistolei I Către Coloseni, I și II Tesaloniceni* , Ed. IBMOR, București, 1906, p 232

33 Ibidem

34 Sf. Teofilact al Bulgariei, o.c., p 56

35 Sf. Ioan Gură de Aur, *Explicarea epistolei I Către Coloseni, I și II Tesaloniceni* , Ed. IBMOR, București, 1906, p 250

36 Patriarhul Daniel, *Evanghelia slavei lui Hristos- Predici la Duminicile de peste an-* , Ed. Basilica, București, 2016, p 376

37 Sf. Ioan Gură de Aur, *Explicarea epistolei I Către Coloseni, I și II Tesaloniceni* , Ed. IBMOR, București, 1906, p 251

însărcinată este apucată de durerile facerii în timp ce ea joacă sau râde, fără ca să prevadă nimic , și deodată este cuprinsă de dureri nespuse, tot așa vor pătimi și acele sufelete în ceasul când va veni moartea.³⁸

Versetle 4-6 reprezintă un îndemn la priveghere . Pavel îi îndeamnă pe tesaloniceni să nu se teamă de ziua aceea căci ei nu au o viață necurată și fapte necurate, ci chiar dacă moartea va veni fără știre, năpraznic, deasupra lor, ea nu le va pricinui nici o întristare.³⁹ Îndemnul să priveghem și să fim deștepți , înseamnă să nu ne lenevim în a face fapte bune și să luăm aminte bine de noi înșine.

Versetle 7-8 continuă să ne prezinte contrastul dintre „fii luminii și fii întunericului”. Cei care dorm sunt cei care se află în păcate . Dacă te îngrijești bine de sfârșitul tău, nimic nu vei pătimi când va fi sfârșitul obștesc. ⁴⁰

Pe cei ce sunt „fii luminii” Apostolul îi îndeamnă să se înarmeze. Dar cu ce anume să se înarmeze? Versetul 8 ne înfățișează armamentul celor trei virtuți teologice: platoșa credinței și a dragostei reprezintă o cămașă de fier prin care se metaforizează dogmele credinței și sentimentul dragostei, aceasta trebuie purtată precum poartă ostașul zaua pe pieptul său. După cum prin aceasta nu trece sabia sau altă armă, platoșa credinței și a dragostei trebuie să se facă un zid împotriva săgeților diavolului.

Coiful nădejdi de mântuire este de asemenea o armă care păzește mintea creștinului, tot astfel coiful este învelitorul de fier al capului care nu lasă să intre în el niciun cuget de îndioală.

Versetle 9-10 ne oferă o concluzie a acestei pericope eshatologice care ne îndeamnă să avem nădejde spre mântuire, căci dacă am crezut că Dumnezeu nu L-a cruțat pe Fiul Său, Unul Născut pentru dragostea noastră, trebuie să nădăjduim cu atât mai mult că Dumnezeu ne va slobozi și din necazurile pe care le pătimim.

Așa cum Pavel le spunea romanilor că : „ori de suntem vii, ori de vom muri, ai Domnului suntem” (Roamani 14,8) tot așa încheie prin a spune, „că ori de priveghem , ori de dormim, Hristos totuși S-a jertfit pentru noi și a murit pentru dragostea noastră ca împreună cu El să viețuim.”⁴¹

III. Concluzii

În studiul de față ne-am străduit să analizăm conceptul de „eshatologie” și realitatea acestui fapt cu toate evenimentele care îl vor însoți. El va fi însoțit de o mulțime de semne, menite să vestească venirea Mirelui Ceresc pentru care trebuie să ne străduim să ne găsească pregătiți așa cum le-a găsit pe fecioarele înțelepte. Apoi va avea loc Judecata Universală care însă nu se va ghida după principiul egalității, ci în funcție de darurile primite de fiecare și de modul în care știm să le chivernisim și înmulțim, după cum am văzut în Pilda talanților.

Această continuă priveghere în care sperăm că ne va găsi venirea Mântuitorului este minunat nuanțată de troparul din săptămâna Sfintelor Pătimiri : „Iată, Mirele vine în miezul nopții și fericită e sluga pe care o va afla priveghind. Iar nevrednică-i aceea pe care o va afla lenevindu-se. Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuezi, ca să nu te dai morții și afară de împărăție să te încui; ci te deșteaptă grăind : Sfânt, Sfânt, Sfânt ești Dumnezeule; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.”⁴²

Știm că în urma Judecății Universale, Mântuitorul va cerne pe cei dreپți de cei păcătoși, așa cum desparte păstorul oile de capre, dar aceste două stări ale veșniciei sunt frumos descrise de Sfântul Chiril al Alexandriei: „Dreپții dănuiesc, păcătoșii sunt legați. Dreپții cântă, păcătoșii se tânguiesc. Dreپții în odihnă, iar păcătoșii în osândă. Dreپții se răcoresc, păcătoșii ard. Dreپții se veselesc, păcătoșii se usucă de întristare. Dreپții în camera de nuntă, păcătoșii în haosul infinit. Dreپții mângâiați de Mângâietorul, păcătoșii chinuiți de demoni. Dreپții în fața tronului Stăpânului, păcătoșii în fața întunericului chinuitor. Dreپții în cer iar păcătoșii în abis.”⁴³

38 Sf.Ioan Gură de Aur, Explicarea epistolei I Către Coloseni, I și II Tesaloniceni , Ed. IBMOR, București, 1906, p 254

39 Sf. Teofilact al Bulgariei,o.c., p 61

40 Patriarhul Daniel, Evanghelia, o.c, p 378

41 Sf. Teofilact al Bulgariei,o.c., p 65

42 Triodul, Ed IBMOR, București, 2010, p 587

43 Sfântul Chiril al Alexandriei, Despre ieșirea sufletului și despre a doua venire a Domnului, Omilia 14, P.G. 77, Col.1680-1682, citat la Dumitru Stăniloae , Teologia Dogmatică Ortodoxă, volumul III , Ed. Basilica, București, 2018, p 481

IERTAREA CELOR CE IARTĂ. IMPLICAȚIILE IERTĂRII ÎN PROCESUL MÂNTUIRII

DUȘAN TRUȚ
Teologie pastorală anul III

1. Introducere:

Una din cele mai importante tematici abordate de teologia ortodoxă și nu numai, este cea a iertării, legată indisolubil de cruciala virtute a iubirii, propovăduită de Hristos și discipolii Acestor. „Parfumul” acestei învățături înmiresmează întreg textul scripturistic. Tema iertării ia preocupat în mod imperios mai întâi pe apostoli, exemplul cel mai bun fiind Petru din Mt. 18,21, iar mai apoi pe toți gânditorii creștini de la Părinții Apostolici până la

teologii contemporani. Problematika iertării a fost și este mereu de actualitate, iar în zilele noastre, într-o societate secularizată ce se îndepărtează tot mai mult de preceptele biblice, cu atât mai mult. Din păcate, această îndepărtare afectează și comunitățile creștine, membrii lor pierzându-și încetul cu încetul virtutea iertării din „arsenalul” duhovnicesc.

Consider că, cel mai bun „tratament” despre iertare, ni l-a oferit Însuși Mântuitorul în Evanghelia după Matei (18, 21-35), unde, în puține cuvinte explică tot ce este de știut despre această virtute. Pe baza acestui fragment ,de altfel, mi-am propus să alcătuiesc o compilație de învățături, opinii și tâlcuiri aparținând atât Sfinților Părinți cât și a teologilor moderni, cu scopul de a ilustra cât mai bine înțelesul „brut” al textului dar și subtilitățile ce oferă un colorit aparte și un orizont mai amplu temei, dorind să îmbin rigurozitatea studiului modern asupra culturii și mentalității auditoriului Mântuitorului, spre înțelegerea impactului cuvintelor Sale, cu profunzimea exegezei duhovnicești a Părinților Bisericii. De asemenea, sunt interesant să prezint influența acestui fragment scripturistic, manifestat prin inserarea sa, într-un fel sau altul în cultul Bisericii Ortodoxe.

Mai precis în alcătuirea acestui studiu mi-am propus să uzez de operele unor importanți Părinți ai Bisericii, deopotrivă răsăriteni și apuseni printre care Sf. Ioan Hrisostom ,Cromatius de Aquileia și alții, dar și de scrierile unor renumiți teologi moderni precum Joachim Jeremias, Craig S. Keener, Cardinalul Tomas Spidlik sau a Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean.

2. Tratarea temei

2.1. Contextualizare:

Îmi este cu neputință să tratez tema de față fără a face mai întâi referire la anumite elemente generale legate de autorul Evangheliei, în cuprinsul căreia se află pericopa scripturistică analizată și a Evangheliei în ansamblu. Despre paternitatea, data, locul și sursele de inspirație ale acestei Evanghelii s-a discutat și s-a scris foarte mult iar concluziile asupra ei s-au tras de mult și sunt foarte cunoscute, însă legat de tema pe care o tratez, sunt interesat de mesajul și scopul scrierii mateiene. Astfel, încă de la început trebuie să conștientizăm faptul că evanghelistul Matei se adresează unui public de sorginte iudeo-creștină, de care mulți exegeți consideră că era în conflict cu autoritățile religioase dominate de farisei (Mt. 39-23,2;5,20). El îi îndeamnă pe membrii comunității creștine palestiniene să convertească atât neamurile cât și pe conaționali (cf. 1,5; 3,9; 28,19;28-15,21). Mulți cercetători consideră că învățătura lui Hristos transmisă celor de mai sus pomeniți de Sfântul Apostol Matei (în special capitolele 6-5, 7, 10, 13, 18, 23, 25-24) trebuia folosită pentru aducerea la credință în Iisus Hristos a cât mai multor oameni, după modelul discipolilor evrei care propagau învățătura rabinilor de odinioară. De aceea, unii specialiști cred că Evanghelia după Matei a fost folosită ca „manual” pentru creștinii proaspăt convertiți (Mt.28,19). Astfel, Matei îl înfățișează pe Iisus drept împlinitor al scripturilor și speranțelor mesianice iudaice dar și ca Mântuitor al tuturor neamurilor pământului după cum și Vechiul Testament mărturisește despre El.¹

2.2 Repere de exegeză cultural-istorică

După cum reiese din textul scripturistic, ucenicia realizată se manifestă cel mai bine prin capacitatea de a ierta cu adevărat, prin prelungirea iertării dumnezeiești spre semenii, o iertare ce trece dincolo de orice înțelegere. La aceasta se și referă fragmentul din Evanghelia după Matei (18, 21-35).²

Pentru înțelegerea impactului cuvintelor lui Hristos asupra auditoriului e absolut necesar să ne referim la contextul cultural istoric din acea perioadă, raportându-ne la însemnătatea fiecărui verset în parte. Astfel, debutul parabolei slugii nemilostive îl constituie schimbul de replici dintre Sf. Ap. Petru și Hristos, Petru spunând:

„Doamne, de câte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui ? Oare până de șapte ori ? Zis-a lui Iisus: Nu zic ție până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte” (Mt. 18, 21-22). Șaptezeci de ori câte șapte este o hiperbolă prin care Hristos afirmă de fapt „întotdeauna”. Replica Mântuitorului cu atât mai frapantă cu cât unii rabini ulteriori limitau la trei „iertări” un păcat, afirmând că pocăința adevărată înseamnă renunțarea la păcat.³ De bună seamă că Petru s-a considerat foarte generos oferindu-se să ierte de șapte ori,remarcă Sf. Ioan Gură de Aur.⁴ Astfel, răzbunării neîncetate, întruchipată de atitudinea lui Lamah (Facerea 4,24), Evanghelia lui Hristos îi opune iertarea fără margini, cu scopul opririi dezbinării dintre semenii și a regenerării păcatului.⁵ Mai direct, după cum spune Fericitul Ieronim: „Iisus îi spune lui Petru că un creștin trebuie să-i ierte fratelui său, într-o singură zi, atâtea păcate câte acesta nici n-ar putea măcar să facă.”⁶

Pentru a-și întări afirmația Iisus uzează de o expresie tipic rabinică „așemănatu-s-a Împărăția cerurilor” și face analogia dintre Judecata Împărăției și încheierea socotelilor unui monarh păgân cu slugile sale, după context, probabil înalți demnitari, responsabili de colectarea taxelor pe o regiune a regatului.⁷ „Și începând să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți”: În urma unui an secetos, agricultorilor le era imposibil să plătească dările statale, datorate regelui și adunate de arendașii lui, în schimb aceștia din urmă nu erau exonerați de la predarea cotei promise monarhului, procentul lipsă find datorია collectorului. Probabil că, la situația aceasta se referea aici Hristos.⁸ Sluga cu pricina avea o

¹ Craig S. Keener, *Comentariu cultural-istoric al Noului Testament*, traducere de: Silviu Tatu, Raluca Mirăuță, Teofil Stanciu, Luca Crețan, Dorin Axente Timeia Pop, ed. Casa Cărții, Oradea, 2018, p. 43-44

² Joachim Jeremias, *Parabolele lui Iisus*, traducere de: P.S. Calinic Dumitriu, Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc și Dr. Ștefan Matei, ed. Anastasia, București, 2000, p. 250

³ Craig S. Keener, *Comentariu cultural-istoric al Noului Testament*, traducere de: Silviu Tatu, Raluca Mirăuță, Teofil Stanciu, Luca Crețan, Dorin Axente Timeia Pop, ed. Casa Cărții, Oradea, 2018, p.100

⁴ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, Scrieri III, trad. D. Fecioru, PSB 23, EIB, București, 1994, LXI, 1

⁵ *Biblia*, traducere, introduceri și note de Alois Bulai și Eduard Pătrașcu, colaboratori: Iulian Faraoanu, Edie-Sebastian Chițac, Anton Budău, Iosif Răchiteanu și Iosif Antili, ed. Șapientia, Iași, 2013, p.2450

⁶ Ieronim, *Comentariu la Matei 18,21; Noul Testament* tradus și adnotat de Emil Pascal, ediția a IV-a, Editions du dialogue; Societe d'editions internationales, Paris, 1992

⁷ Joachim Jeremias, *Parabolele lui Iisus*, traducere de: P.S. Calinic Dumitriu, Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc și Dr. Ștefan Matei, ed. Anastasia, București, 2000, p. 250

⁸ Craig S. Keener, *Comentariu cultural-istoric al Noului Testament*, traducere de: Silviu Tatu, Raluca Mirăuță, Teofil Stanciu, Luca Crețan, Dorin Axente Timeia Pop, ed. Casa Cărții, Oradea, p.100

datorie ireală, constituită de o sumă exorbitantă, având în vedere faptul că era echivalentul a 342 tone de aur, raportându-ne la venitul anual al lui Irod care era de doar 900 de talanți.⁹ De asemenea, 10000 de talanti reprezintă 100 de milioane de dinari, practic vorbind plata zilei de muncă a aprox. 300000 de oameni pe un an întreg. Ca pedeapsă pentru acest eșec administrativ, Mântuitorul ne relatează că: „Stăpânul său a poruncit să fie vândut el și femeia și copiii și toate câte are, ca să se plătească”. Trecerea membrilor familiei în rândul sclavilor era o practică obișnuită pentru popoarele păgâne, dar îi îngrozea pe iudei, care o considerau înjositoare. Se vede clar că această vânzare nu poate să achite nici măcar 1% din datorie, ceea ce ne duce cu gândul că e un gest de pedeapsă, dar nicidecum de recuperare a pierderii.¹⁰

Ca răspuns la această situație disperată slujitorul cade în genunchi spunând: „Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti tot.” Prosternarea unui om la pământ reprezenta pentru orientali forma maximă de supunere și de umilință.¹¹ De asemenea, expresia „voi plăti” era promisiunea obișnuită în actele de negociere din antichitate. Însă în situația de față era o promisiune ireală. Cu toate acestea, Scriptura ne spune că: „...stăpânul slugii aceleia milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat datoria”. „Umorul” acestei hiperbole continuă. Având în vedere cruzimea monarhilor orientali și imensitatea datoriei, iertarea era la fel de greu de dobândit precum plata efectivă a datoriei.¹² Următoarele trei versete ne prezintă o inversare a situației, astfel, miluitul e pus în situația de miluitor, trebuind să ierte o sumă derizorie, 100 de dinari, cel puțin în comparație cu suma pe care el o datora. Însă, se pare că acest slujitor nu urmează exemplul stăpânului său ci caută să devină mai „eficient” în recuperarea datoriilor, aruncându-l pe datornic în închisoare.¹³

Cu toate că, cererea de amânare e literalmente identică, există o mare diferență: Prima datorie era cu neputință de plătit, pe când cea de- adoua era foarte posibil de achitat și fără recurgerea la o ordonanță de sechestr, pentru a-i forța rudele să plătească datoria.¹⁴ În continuare, ne este prezentată indignarea celorlate slugi și a împăratului însuși, după ce a aflat această faptă, din două motive. În primul rând, monarhul prin iertarea incredibilă a dobândit un beneficiu mai însemnat decât profitul de pe vânzarea datornicului și anume, și-a convins supușii de mărinimia sa, însă atitudinea inumană a datornicului iertat se resfrânge negativ și asupra actului său de îngăduință, căci a iertat un asemenea om de nimic. În al doilea rând, gestul făcut de datornicul iertat e sub orice critică, pentru comportamentul avut față de o altă slugă a regelui, act înjositor chiar și pentru un păgân. Inevitabil urmează următoarea reacție a împăratului: „Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor până ce îi va plăti toată datoria” (Mt. 18, 34). Pedeapsa cu tortura, nu era îngăduită în Israel. Din nou e arătat că se vorbește de condiții nepalestiniene, cu toate că e știut că regii precum Irod cel Mare, uzau din plin de această practică reprobabilă din punctul de vedere al legii iudaice. Însă, această pedeapsă era populară în Orient și se aplica în diferite situații, precum pedeapsirea unui rău-platnic, datornic, cu scopul de a se afla unde ascunde banii sau pentru a-i forța familia și rudele să achite datoria.¹⁵ Parabola se încheie cu concluzia și miezul învățăturii: „Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta-fiecare fratelui său - din inimile voastre.”

2.3 Repere de exegeză patristică

După cum reiese și din cuvintele de final ale parabolei, putem deduce că stăpânul, monarhul cu pricina îl închipuie pe Însuși Dumnezeu, iar sluga datornică este omul, împovărat de mulțimea infinită a păcatelor agonisite în viață,¹⁶ om căruia îi este cu neputință să achite plata păcatului (cf. Matei 6,12

⁹ *Biblia*, traducere, introduceri și note de Alois Bulai și Eduard Pătrașcu, colaboratori: Iulian Faraoanu, Edie-Sebastian Chițac, Anton Budău, Iosif Răchiteanu și Iosif Antili, ed. Săpientia, Iași, 2013, p.2450

¹⁰ Craig S. Keener, *Comentariu cultural-istoric al Noului Testament*, traducere de: Silviu Tatu, Raluca Mirăuță, Teofil Stanciu, Luca Crețan, Dorin Axente Timeia Pop, ed. Casa Cărții, Oradea, 2018, pp. 100-101

¹¹ Joachim Jeremias, *Parabolele lui Iisus*, traducere de: P.S. Calinic Dumitriu, Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc și Dr. Ștefan Matei, ed. Anastasia, București, 2000, p. 251

¹² Craig S. Keener, *Comentariu cultural-istoric al Noului Testament*, traducere de: Silviu Tatu, Raluca Mirăuță, Teofil Stanciu, Luca Crețan, Dorin Axente Timeia Pop, ed. Casa Cărții, Oradea, pp. 100-101

¹³ Craig S. Keener, *Comentariu cultural-istoric al Noului Testament*, traducere de: Silviu Tatu, Raluca Mirăuță, Teofil Stanciu, Luca Crețan, Dorin Axente Timeia Pop, ed. Casa Cărții, Oradea, 2018, p. 101

¹⁴ Joachim Jeremias, *Parabolele lui Iisus*, traducere de: P.S. Calinic Dumitriu, Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc și Dr. Ștefan Matei, ed. Anastasia, București, 2000, p. 252

¹⁵ Ibidem., 252

¹⁶ cf. Cromațiu de Aquileia, *Tratat la Matei 59.5 – Ancient Christian Commentary on Scripture*, New Testament la, Matthew 14-28, edited by Manlio Simonetti, general editor Thomas C. Oden, InterVarsity Press Downers Grove, Illinois, 2002

), având nevoie de milostivirea lui Dumnezeu (cf. Catehismul Bisericii Catolice).¹⁷ Tot astfel ne învață și Sf. Ioan Gură de Aur: „Pilda aceasta n-a spus-o Domnul despre talanți și despre dinari, ci de mulțimea păcatelor și greșelilor noastre, ca să aflăm că noi, deși suntem datori Stăpânului cu zeci de mii de păcate, totuși, pentru nespusa Lui iubire de oameni, primim iertare de la El.”¹⁸

Până aici s-a arătat nemăsurata milostivire a lui Dumnezeu pentru noi, însă aceasta se poate preschimba într-o clipă în cea mai „aspră” dreptate, în momentul în care omul nu acordă dragoste și îngăduință semenului său: „Cu alte cuvinte l-a dat pentru totdeauna pe mâna chinuitorilor, că niciodată nu va putea plăti toată datoria. Pentru că binefacerea Stăpânului nu te-a făcut mai bun, rămâne ca pedeapsa să te îndrepte”, cum vedem că s-a petrecut în această parabolă, după cuvântul aceluiași ilustru dascăl capadocian: „Dar dacă suntem cruzi și neomenoși față de semenii noștri, față de cei de aceeași fire cu noi, dacă nu le iertăm greșelile ce ni le greșesc nouă, ci le purtăm ură și dușmănie pentru aceste păcate neînsemnate – căci câtă deosebire este între o sută de dinari și zece mii de talanți, tot atâta deosebire este între păcatele ce le facem noi lui Dumnezeu și păcatele ce ni le fac nouă semenii noștri -, atunci vom întoarce asupra noastră mânia Stăpânului și Stăpânul va porunci să fim trași la răspundere și pentru acele păcate pentru care promisem iertare mai înainte”¹⁹.

Important e de precizat că, fiecare are de iertat „pe măsura” lui. Dacă Dumnezeu e capabil să ierte atât de mult, omul trebuie să ierte puțină nedreptate pe care o suferă de la aproapele. Un alt aspect de remarcat este că Hristos: „Nu spune: Tatăl vostru, ci: Tatăl Meu. Că nu se cuvine ca Dumnezeu să fie numit Tată al unui om atât de rău și crud”²⁰. De aceea Sf. Chiril al Ierusalimului ne îndeamnă: „Dacă ai ceva contra cuiva, iartă-l! Te apropii, ca să iei iertare păcatelor; trebuie ca și tu să ierți celui care ți-a greșit. Căci cu ce obraz vei spune Domnului: iartă-mi multele mele păcate – dacă tu nu ierți aproapelui tău nici puținele sale greșeli?”²¹ De asemenea, un mare ascet, Isaia Pustnicul ne sfătuiește: „Deci cercetează-te pe tine, frate, ca să cunoști în fiecare zi ce ai în inima ta înaintea lui Dumnezeu, sau ce critică a fratelui, sau ce ură, sau ce osândă, sau ce dispreț, zicând că nu poți să-i dai atenție, căci este dușmănos. De se va semăna în inima ta un astfel de venin, amintește-ți de cuvântul Domnului Iisus.”²²

3. Concluzii:

Morala creștină pune un foarte mare accent pe marea poruncă a iubirii, iubirii către Dumnezeu, din tot sufletul după cum însăși Hristos ne spune (Mc. 12, 30-31) Dar, măsura iubirii noastre față de Dumnezeu se vedește prin iubirea pe care noi o oferim aproapelui, după cum Evanghelia ne spune: „Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Și această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele Său.” (I În. 4, 20-21). Iar cea mai mare formă a iubirii este iertarea, iertarea semenului care ne-a greșit, pentru că, precum iertarea lui Dumnezeu față de noi are urmări veșnice, mai precis, sălășluirea în Împărăție, tot așa iertarea noastră are urmări veșnice pentru aproapele nostru, slobozindu-l de păcatul săvârșit față de noi și înlesnindu-i mântuirea. Însă, această faptă de milostenie, nu ușurează doar pe cel iertat, ci ușurează și sufletul celui ce iartă. Unul din marii cardinali ai Bisericii Catolice din ultimul secol, Tomas Spidlik, în una din memorabilele sale cuvântări, vorbea de terapia sufletească oferită de iertare, de posibilitatea transformării celui iertat și de marele dar de care ne încredințează Hristos, iertarea noastră.²³ Din acest motiv Biserica Ortodoxă a inclus în cultul său, în special în principala rugăciune de la Taina Mărturisirii din Molitfelnic, această poruncă a iertării neîncetate: „...și de șaptezeci de ori câte șapte, să iertăm păcatele”. Astfel, Biserica, prin slujitorii săi, lucrează neîncetat prin rugăciune la mântuirea fiilor ei.

¹⁷ *Biblia Sacra Vulgata VII, Evangheliile, Faptele Apostolilor/ Evanghelia, Actus Apostolorum*, ediție bilingvă, traducere, note, introduceri și glosar de: W. Tauwinkl, P. Pârvaloiu, I-S. Șuștea, S.D. Scriitoru, D. Batovici, I. Cojocariu, ediție îngrijită de A. Muraru și W. Tauwinkl, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași/ Editura Humanitas, București, 2015.

¹⁸ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Facere*, Scrieri I, trad. D. Fecioru, PSB 21, EIB, București, 1987, XXVII, 7

¹⁹ *Ibidem*

²⁰ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, LXI, 4.

²¹ Sf. Chiril al Ierusalimului, *Cateheze*, vol I, trad. D. Fecioru, EIB, București, 1943, 6

²² Isaia Pustnicul, *Douăzeci și nouă de cuvinte*, trad. D. Stăniloae, F 12, Ed. Harisma, București, 1991, XXV, 14

²³ Cardinalul Tomas Spidlik, *Evanghelia de fiecare zi, Predici la Evanghelia de peste săptămână*, vol II, traducere de V. Rus, ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2003, p.273

JUDECATA PARTICULARĂ - CUMPĂNA DINTRE IUBIRE ȘI DREPTATE

RĂZVAN-DRAGOȘ-FILIP HOMEAG
Teologie pastorală anul III

Introducere

În urmă cu doi ani, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române avea să proclame anul 2021 drept *Anul omagial al pastorației românilor din afara României și Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor* în cuprinsul Patriarhiei Române.¹ În acest fel, ne este evidențiată importanța pomenirii celor adormiți întru Domnul și conștientizăm mai profund caracterul vremelnic al vieții noastre pământești. Cu siguranță nu putem rămâne nepăsători când ne amintim de cunoștii noștri care și-au încheiat misiunea în această lume. Pe de o parte, ne rugăm pentru ca Dumnezeu să primească sufletele lor în Împărăția Sa, dar pe de altă parte suntem intrigați de misterul eshatologic reprezentat de despărțirea sufletului de trup și de continuarea vieții după această despărțire.

În teologia creștină, eshatologia este un capitol important; el nu este cel din urmă sau cel mai puțin însemnat, ci este prezent permanent în întreaga teologie creștină. Cele dintru început (gr. πρωτολογία), și întreaga istorie a mântuirii noastre nu pot fi înțelese fără împlinirea lor în cele din urmă (gr. τ-σχατα), lucru de care se ocupă eshatologia.²

De-a lungul timpului oamenii au încercat să pătrundă cu rațiunea umană, limitată, această taină a vieții de după moarte; mereu încercăm să ne explicăm ce va fi după moartea trupului, ce se va întâmpla cu sufletul, unde va merge acesta, cum va fi judecat și de către cine. Mântuitorul Iisus Hristos ne dăruiește arvuna vieții veșnice, spunându-ne: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă găsesc loc” (Ioan 14,2). Cu toate că nu putem cunoaște deplin ce se va întâmpla după moartea trupească, credința noastră în viața veșnică și judecata răămâne vie, pentru că, după cum spune și Sfântul Apostol Pavel, „credința în biruința vieții asupra morții este cheia de boltă a creștinismului”.³

¹ <https://basilica.ro/2021-a-fost-declarat-anul-omagial-al-pastoratiei-romanilor-din-afara-romaniei/> (20.04.2021).

² NIKOLAOS MATZUKAS, *Teologia Dogmatică și Simbolică II. Expunerea credinței ortodoxe*, traducere de Nicușor Deciu, Ed. Bizantină, București, 2006, p. 402.

³ Pr. Prof. VASILE MIHOC, *Credință și înțelegere. Învățătura ortodoxă în perspectivă biblică*, Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 274.

Trecerea sufletului prin vămile văzduhului

După învățătura Sfinților Părinți, în preajma ceasului morții și a ieșirii sufletului din trup, sufletul omului simte prezența demonilor, fiind cuprins de frică. Acești demoni sunt numiți „vămi”, iar frica vine din conștiința sufletului care știe că urmează să treacă prin aceste vămi.⁴ După moarte, sufletul are de urmat un parcurs care durează 40 de zile. Fără a fi o dogmă, acest parcurs obligatoriu al sufletului este acceptat de tradiția Bisericii.

Semnificația celor 40 de zile o putem găsi în cele două Testamente: potopul care a ținut „40 de zile și 40 de nopți” (Facerea 7, 4-12); hrănirea cu mană a fiilor lui Israel în pustie a durat 40 de ani (Ieșirea 16, 35); Moise a stat pe Muntele Sinai 40 de zile (Ieșirea 24, 18); vestea că cetatea Ninive va pieri peste 40 de zile din cauza fărădelegilor locuitorilor ei (Iona 3,4); doi dintre cei trei regi ai Israelului integral au domnit câte 40 de ani (II Regi 5,4; III Regi 11, 42); numărul 40 ca limită de lovituri care puteau fi aplicate unui om (Deuteronomul 25, 31); după 40 de zile de la naștere, Mântuitorul a fost dus la templu (Luca 2,22); Mântuitorul Hristos a postit timp de 40 de zile în pustiu (Matei 4, 1-2). Cu siguranță, faptul că Hristos S-a arătat oamenilor timp de 40 de zile după Învierea Sa din morți, până când S-a înălțat la cer, reprezintă argumentul cel mai important al perioadei de 40 de zile pe care o petrece sufletul după despărțirea de trup.⁵

Observăm că o perioadă marcată de numărul 40 poate reprezenta un timp de încercare, de pocăință, de asceză, de luptă duhovnicească, sau limita omului de a suporta anumite chinuri. Totodată, „petrecerea lui Hristos pe pământ în trup transfigurat încă 40 de zile, între Înviere și Înălțare, poate duce cu gândul la necesitatea unui timp intermediar între cele două lumi, un soi de spațiu temporal de trecere”⁶, fiind un timp în care sufletul se poate înălța spre ceruri.

Din pilda Mântuitorului cu bogatul nemilostiv și săracul Lazăr reiese clar că imediat după moarte urmează o sentință, în funcție de faptele săvârșite de cel decedat. Pentru a primi o sentință este nevoie implicit și de o judecată. Sfinții Părinți învață că sufletele care trec prin văzduh vor fi cercetate de către niște instanțe de judecată și străji formate de puterile întunecate. Aceste vămi se află în straturile atmosferice, dispuse sub forma unei ierarhii. Denumirea patristică de „vămi” provine din antichitate, când „vameși” erau numiți cei care colectau taxele de la popor, urmând să le predea Statului.⁷ Părinții Bisericii au folosit această imagine, care era foarte cunoscută și detestată de popor, pentru a le înfățișa oamenilor din acea vreme în ce constă taina despărțirii sufletului de trup, dar mai ales cât de înfricoșătoare sunt trăirile din acele momente ale sufletului.⁸

Sfântul Macarie Egipteanul ne spune: „Așa cum vameșii pândesc pe străzile înguste și îi prind pe trecători și îi scutură, tot așa și demonii pândesc cu luare aminte și prind sufletele când acestea ies din trup; iar dacă ele nu sunt curățite cu desăvârșire, nu sunt lăsate să urce la locașurile cerului ca să-L întâlnească pe Stăpânul lor, fiindcă sufletele sunt trase în jos de către demonii văzduhului”⁹.

Începând cu cerul, stau de strajă cetele duhurilor căzute. Fiecare ceată care stă de strajă se ocupă de un anumit tip de păcat și cercetează cu acuratețe sufletul și faptele acestuia. „De aici se vede că vămile nu sunt altceva decât o judecată particulară, săvârșită asupra sufletelor omenești în chip nevăzut de Însuși Domnul Iisus prin intermediul Îngerilor, îngăduindu-i totodată și pe pârașii fraților noștri, duhurile rele”¹⁰. Demonii au o ură împotriva oamenilor, deoarece ar vrea să îi stăpânească veșnic pe toți¹¹, așa că exagerează faptele rele pe care le-a săvârșit omul, pentru a-i influența sentința.

Vrăjmașul, adică diavolul, mai este numit stăpânitor al văzduhului, deoarece el este în văzduh și se luptă neîncetat cu oamenii. Această imagine ne-o înfățișează Sfinții Părinți când sufletul se desparte de trup, iar pe traiectul său ascendent îl întâlnește pe stăpânitorul văzduhului. Sfântul Vasile cel Mare, tâlcuind primele două versete din Psalmul 7¹², ne spune că oamenii care s-au luptat prin curajul lor

4 IEROTHEOS de Nafpaktos, *Viața după moarte*, traducere din limba greacă de Ilie Stănuș, Ed. Egumenița, Galați, 2019, p. 57.

5 COSTION NICOLESCU, *Sufletul între rai și iad. Patruzeci de zile de luptă pentru intrarea în rai*, Ed. Meteor Press, 2016, p. 10-12.

6 IBIDEM, p. 13-14.

7 ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, Λεξικό τῶν ἁγίων Γραφῶν, Ed. Γρηγόρη, p. 966.

8 IEROTHEOS de Nafpaktos, *Viața după moarte*, traducere din limba greacă de Ilie Stănuș, Ed. Egumenița, Galați, 2019, p. 58.

9 MACARIE EGIPTEANUL, *Omilii* 43, 9, *Filocalia*, ΕΠΕ 7, 580.

10 GHEORGHE ALEXANDROVICI ZNAMENSKI, *Tainele vieții de după moarte (vedenii și întâmplări minunate)*, traducere din limba rusă de Florentina Cristea, Ed. Egumenița, Galați, 2020, p. 59.

11 IEROTHEOS de Nafpaktos, *op. cit.*, p. 59.

12 Doamne, Dumnezeul meu, în Tine am nădăruit, mântuiește-mă de toți cei ce mă prigonesc și izbăvește-mă, ca nu cumva ei asemenea unui leu să-mi răpească sufletul, nefiind cel ce mântuiește și nici cel ce izbăvește.

împotriva vrăjmașilor nevăzuți, spre sfârșitul vieții lor vor fi căutați de „stăpânitorul acestui veac”, pentru ca să-i țină robi, în cazul în care îi va găsi cu răni sufletești, adică cu păcate. Dar dacă îi va găsi curați, neîntinați, atunci Hristos le va da odihna și fericirea veșnică.¹³

Desigur, aceste vămi, demonii, nu au stăpânire asupra dreptilor, asupra acelor care în viață au căutat să se unească cu Hristos prin credința și faptele lor. Sufletele dreptilor nu vor trece prin judecata vămilor văzduhului și nici nu vor simți atât de apăsător frica acestora, ci vor fi luate de îngeri și urcate la Creatorul lor.

Necesitatea unei judecăți particulare

Din Sfânta Scriptură aflăm că omul își decide soarta veșnică în timpul vieții pământești, iar după moarte nu își mai poate schimba destinul. Trebuie să prețuim cu mare atenție timpul pe care îl petrecem în trup, așa cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „Până ce avem vreme, să facem binele, față de toți” (Galateni 6, 10), iar Mântuitorul ne spune că se cuvine „să fac până este ziuă lucrurile Celui ce M-a trimis pe Mine; căci vine noaptea și nimeni nu poate să lucreze” (Ioan 9, 4). Tot Sfântul Apostol Pavel ne arată caracterul decisiv al vieții noastre pământești: „Pentru că noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca fiecare după faptele sale cele săvârșite în trup, să primească ori bine ori rău” (II Corinteni 5, 10).

Observăm de aici și din tot cuprinsul Sfintei Scripturi că omul este o ființă activă, iar acest dualism antropologic face ca omul să fie complet, deci faptele săvârșite de trup influențează în mod categoric soarta sufletului. Părintele Dumitru Stăniloae spune că omul „lucrează pentru desăvârșirea sa prin spiritualizarea trupului, adică prin faptul că face din trup un mediu al simțirilor și al faptelor bune”.¹⁴ Dumnezeu nu mântuiește sufletele separat de trup, ci omul ajunge la mântuire prin împreună lucrare a sufletului și a trupului, care este angrenat în acest proces și în această lume, cu harul primit prin Sfânta Taină a Botezului. Totodată, la învierea cea de obște, când Mântuitorul va veni a doua oară, oamenii vor învia cu trupurile, iar de aici putem înțelege și mai bine legătura tainică și naturală a celor două componente antropologice - sufletul și trupul.

Prin cele expuse mai sus am prezentat rolul decisiv pe care îl au faptele noastre împreună cu credința în iconomia mântuirii, dar am afirmat și realitatea libertății pe care o are omul. Libertatea o primim în dar de la Dumnezeu, iar tot El va aprecia cu judecata Lui cea dreaptă dacă ceea ce am făcut noi cu acest dar a fost bine sau nu. „O libertate adevărată concepută în afara atitudinii față de tema comuniunii e de neînțeles”.¹⁵ Așadar, omul nu poate fi cu adevărat liber dacă nu rămâne în comuniune cu Creatorul Său, de la Care a primit această libertate.

Dar de ce este necesară această judecată particulară imediat după moarte? Judecata particulară sau anticipată are loc imediat după moartea trupului, iar acesta este momentul în care sufletul omului este tras la răspundere pentru întreaga sa viață. Judecata particulară este momentul în care sufletul discernе, prin conștiința sa, ceea ce a făcut pozitiv și negativ în viață.¹⁶ Mai exact, prin această judecată se cercetează și se evaluează tot ce a făcut omul în viața sa de pe pământ. Dacă starea sufletului este bună, acesta va fi dus de către îngeri „Sânul lui Avraam” (Luca 16, 22), sau „Rai” (Luca 23, 43), iar starea de suferință și chin la care vor fi supuse sufletele celor care au refuzat comuniunea cu Dumnezeu și au săvârșit fapte nevrednice de fericirea veșnică, se numește „Iad” (Luca 16, 22).¹⁷ Această judecată împarte oamenii după modul în care și-au exercitat libertatea în timpul vieții, astfel, putem afirma că tocmai libertatea atrage după sine judecata particulară prin care deciziile noastre sunt evaluate.

Judecata are ca scop restaurarea ierarhiei sufletelor, având ca „barem” virtutea iubirii, care este o valoare divină comună tuturor. „Această iubire trebuie să fie manifestată față de toți, deoarece toți au o umanitate comună, prin chipul lui Dumnezeu, care-l poartă orice ființă umană, chip cu care se identifică Hristos.”¹⁸

Judecătorul și criteriile judecății particulare

Din Evanghelia după Sfântul Evanghelist Ioan, aflăm că „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a

13 VASILE CEL MARE, *Omilii la Psalmi 7*, ЕПЕ, traducerea în limba română în P.S.B. 17, p. 195.

14 Pr. Prof. DUMITRU STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă III*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2010, p. 257.

15 IBIDEM, p. 268.

16 ION BRIA, *Eshatologia sau lumea viitoare*, în *Ortodoxia*, anul XLVII, nr. 1-2 Ianuarie-Iunie 1995, pag. 61-101, <http://www.biserica.ch/invatatura-ortodoxa/eshatologia-sau-lumea-viitoare/> (24.04.2021).

17 *Învățătură de credință creștină ortodoxă* (Catehism ortodox), București 1952, reed. Iași, 1996.

18 ION BRIA, *op. cit.*, <http://www.biserica.ch/invatatura-ortodoxa/eshatologia-sau-lumea-viitoare/> (24.04.2021).

dat-o Fiului” (Ioan 5, 22). Mântuitorul Hristos este autorul judecății particulare, dar și a celei universale. El nu „rostește sentințe arbitrare, sau conform unor legi impersonale, ci în sensul că din El se revarsă viața și fericirea comuniunii depline peste cei ce au viețuit după pilda Lui și s-au asemănat cu El, având în ei încă din viața aceasta toată lumina și bucuria comuniunii cu El, iar cei ce nu L-au urmat vor rămâne într-o lipsire definitivă de bucuria acestei comuniuni cu El.”¹⁹ Vedem că pentru cei drekți judecata lui Hristos înseamnă comuniune și bucurie, dar pentru cei din urmă rezează încetarea încercărilor lui Dumnezeu de a mai intra în comuniune cu ei și de a se mai apropia în vreun fel de aceștia. Această încetare a comuniunii nu rezultă din voia lui Dumnezeu de a nu le mai arăta marea Sa iubire, ci din pricina libertății lor, căci au ales negarea Creatorului, necomuniunea cu El, neascultarea și alipirea de patimi; iar de acum încep să se simtă chinurile iadului, fiind lipsa de comuniune cu Dumnezeu, lipsa de iubire și singurătatea.

Modul în care Mântuitorul ni se înfățișează la judecată depinde de curăția sau necurăția cu care sufletele ajung acolo, pentru că doar sufletele curate pot sta lângă El și sunt capabile să se apropie de curăția Lui. Suntem îndemnați de către Sfântul Ioan Damaschin să ne curățim simțirile (καθαρθ-μεν τὰς α-σθήσεις)²⁰, pentru a-L putea vedea pe Hristos. Pentru ca sufletele noastre să fie vrednice de întâlnirea cu Mântuitorul la judecată, în prealabil este necesară despătimirea.²¹ Sfântul Simeon Noul Teolog spune că: „Dumnezeu, sau harul Sfântului Duh, nu S-a arătat niciodată nici unuia lipsit de credință. Iar dacă S-a arătat vreodată, sau Se va arăta cuiva în chip minunat, apare înfricoșător și înspăimântător, și atunci nu luminează, ci arde, nu înviează, ci pedepsește”²².

Mântuitorul aduce în fața noastră, la judecata particulară, martori. Aceasta nu o face pentru că nu ar cunoaște cele săvârșite de noi, ci vrea ca noi să nu avem dubii în legătură cu dreptatea judecății Sale. Conștiința omului judecat reprezintă primul martor pe care Mântuitorul ni-l aduce în față, iar omul își va vedea ca pe un ecran toate faptele pe care le-a săvârșit. Conștiința lor va fi cea care îi va învinovăți, pe drept, iar sufletul va trăi, într-o anumită măsură, o stare de chin aducându-și aminte de faptele nevrednice pe care le-a făcut, fapte care l-au îndepărtat de comuniunea cu Dumnezeu și învățătura Sa. Scriitorul Filocalic Teognost ne îndeamnă în felul următor: „Luptă-te să iei arvuna mântuirii în chip ascuns înlăuntrul inimii tale, cu o siguranță neîndoielnică, așa ca în vremea ieșirii să nu afli tulburare și spaimă neașteptată. Și ai luat-o atunci când nu mai ai inima osândindu-te și conștiința înțepându-te pentru supărări... și când primești cu bucurie și cu inimă pregătită moartea cea înfricoșătoare de care fug mulți”²³.

Prin faptul că sufletul omului se va simți neprimut în comuniune cu Mântuitorul, se va autoînvinovăți pentru incapacitatea sa proprie și de a sa nevrednicie. Așadar, „judecata lui Hristos nu e despărțită de judecata propriei conștiințe”²⁴. Iar din învățătura Sfântului Chiril al Alexandriei înțelegem că Mântuitorul aduce în fața ochilor noștri fiecare faptă a noastră, iar astfel nu are nevoie de acuzatori. Nimeni nu va putea să ne asiste sau să ne scape în vreun fel de osândă, decât marea iubire de oameni a lui Dumnezeu.

Cu toate că Hristos este știutor a toate, scrierile patristice vorbesc mult de prezența demonilor și a îngerilor ca martori în momentul sau în apropierea judecății. Demonii evidențiază faptele rele săvârșite de decedat în timpul vieții sale, încercând să îi chinuiască sufletul.²⁵ Dar cugetând la această situație, în care sufletul omului este acuzat de faptele sale rele, ne dăm seama că sufletul cu cât este mai mult învinovățit, cu atât își pune mai mult nădejdea în mila și iubirea fără de margini a Judecătorului, fiind ultima șansă a sufletului să se purifice prin căință. Demonii nu fac altceva decât să amplifice și să exagereze gravitatea greșelilor săvârșite, dar tocmai prin aceste acuzații, sufletul cuprins de spaimă își îndreaptă nădejdea către Hristos, iar tot procesul manifestat de demoni devine benefic sufletului.²⁶

Îngerii buni vin în contact cu sufletele care și-au dorit comuniunea cu Hristos, care s-au căit de păcatele săvârșite în trup și care și-au cultivat virtuțile pe parcursul vieții de pe pământ. Aceștia întăresc sufletul

19 Pr. Prof. DUMITRU STĂNILOAE, *op. cit.*, p. 286.

20 SFÂNTUL IOAN DAMASCHIN, *Canonul Învierii*, Cântarea I, troparul I, în ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΝ, p. 2 (traducere în română *Penticostar*, p. 16): „Să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii.”

21 Pr. RADU-COSMIN BOGDAN, *Despătimirea și îndumnezeirea omului în creația melozilor bizantini din secolele VI-IX*, Ed. Astra Museum, Sibiu, 2018, p. 157.

22 Cuv. 57, Ed. Siros, p. 288.

23 TEOGHOST, *Despre făptuire, contemplație și preoție*, cap. 33, în Filoc. rom., vol. II, p. 260-261.

24 Pr. Prof. DUMITRU STĂNILOAE, *op. cit.*, p. 302.

25 Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „În toate și înainte de toate să ne aducem aminte de moarte și de înfricoșătoarea ieșire a sufletului din trup; și cum îl vor întâmpina în văzduhul acesta începătoriile și puterile întunericii, trăgându-l și sfărtecându-l (sporind în el toate contradicțiile și nesiguranțele, *n.n.*), fiecare pe măsura familiarității dobândite față de el, ca o afecțiune prin mijlocirea patimii”; *Ep. 24 către Constantin Sachelaru*, P.G. 91, col. 612.

26 Pr. Prof. DUMITRU STĂNILOAE, *op. cit.*, p. 303.

împotriva duhurilor necurate din văzduh care îi exagerează păcatele, stârnindu-i frica. Îngerii apără sufletul și îi întăresc credința că faptele bune pe care le-a săvârșit, împreună cu credința și nădejdea, îl vor mântui. Părintele Dumitru Stăniloae afirmă că „acești îngeri nu vin din văzduh și nu duc sufletul în iadul înrudit cu acest văzduh, ci vin din cer și-l duc în rai, care nu e decât cerul creaturilor mântuite și ajunse în Dumnezeu”²⁷. Numeroase locuri din Sfânta Scriptură atestă faptul că îngerii sunt în comuniune profundă, intimă cu Dumnezeu, pe când demonii au fost izgoniți din cer și trimiși în văzduh.

Așadar, este necesar să ne vindecăm sufletul de patimi cât încă suntem în această lume, pentru a nu ajunge ca la momentul ieșirii sufletului să fim înspăimântați de vămile văzduhului, ci să ne împărtășim de harul lui Dumnezeu, încât ieșirea sufletului din trup să fie un prilej de bucurie veșnică.

Iubirea superioară dreptății

Cu toate că Biserica Ortodoxă vorbește în permanență despre rai și iad, ca fiind un temei al credinței noastre, s-au dezvoltat teorii cu privire la restabilirea tuturor lucrurilor, adică nu va exista un iad veșnic.²⁸ În timpul dintre judecata particulară și cea de obște (când vor învia trupurile), nici fericirea și nici chinurile nu sunt complete, fiind simțite de fiecare suflet în mod diferit, conform faptelor pe care le-a săvârșit.²⁹ Dacă raiul ne este prezentat ca un loc de ușurare și eliberare, iadul este contrariul: locul unde chinul necomuniunii și al singurătății apasă sufletele, slăbindu-le nădejdea că Cineva îi mai poate salva. Totuși, prin rugăciunile pe care noi, cei de pe pământ, le înălțăm lui Dumnezeu, îl rugăm să se milostivească de sufletele celor care au adormit și să le ferească de întunericul iadului.

Biserica luptătoare se roagă pentru cei ce au adormit în „nădejdea învierii și a vieții de veci”, cu nădejdea că există o schimbare posibilă a sentinței celor adormiți. Există nădejdea că sufletele nu sunt condamnate pe veci, chiar și sufletele celor foarte păcătoși, dar Biserica nu poate face speculații sau garanții cu privire la destinul sufletelor după moarte. Potrivit Sfântului Grigorie de Nyssa, scopul omului este îndumnezeirea. Îndumnezeirea se dobândește prin despătimire și prin procesul de curățire, care poate fi dobândit în această viață. Fără a împrumuta concepțiile origeniste cu privire la metempsihoză, Sfântul Grigorie de Nyssa este de părere că sufletele pot parcurge un proces de curățire chiar și după moartea trupului, trecând prin așa-zisul foc purificator, care devine medicamentul vindecător. De aici putem înțelege că iadul și chinurile sale reprezintă un catalizator benefic dar vremelnic pentru sufletul omului. Se acordă atenție rolului răului și dispariției lui, iar în acest fel toate se vor supune lui Dumnezeu. Răul fiind o absență a binelui, acesta nu poate subzista, are caracter temporar, putând fi biruit prin bunătate și iubire.³⁰

Concluzii

Însumând cele prezentate anterior, trebuie să păstrăm permanent în cuget adevărul că viața noastră de pe pământ se poate sfârși în orice clipă, iar nimeni nu va răspunde în locul nostru în fața Mântuitorului; fiecare acțiune pe care o săvârșim trebuie să constituie încă un pas spre mântuire, iar nu spre osândă. Tocmai pentru că nu ne este dat să cunoaștem momentul în care vom părăsi această lume, este necesar să stăruim în rugăciune, să ne pregătim pentru această trecere, manifestându-ne credința prin fapte. Atitudinea creștinului în fața morții nu trebuie să fie controlată de frică, ci de bucuria întâlnirii cu Hristos, iar această stare poate fi dobândită prin practicarea virtuților și prin iubire. Un creștin autentic nu privește moartea ca pe ceva înfricoșător, ci este mereu pregătit, fiind conștient că este o trecere către adevărata noastră viață - cea veșnică -, având pururea nădejdea învierii.

²⁷ IBIDEM, p. 308.

²⁸ IEROTHEOS de Nafpaktos, *op. cit.*, p. 276.

²⁹ ION BRIA, *op. cit.* <http://www.biserica.ch/invatatura-ortodoxa/eshatologia-sau-lumea-viitoare/> (28.04.2021).

³⁰ IEROTHEOS de Nafpaktos, *op. cit.*, p. 285.

VOLUM NOU DESPRE TAINA SFÂNTULUI MASLU

AQUILINA BIRĂESCU

Cunoscut autor de cărți cu caracter teologic, având ca tematică mai ales explicarea Sfintelor Taine și ritualurile de slujire ale acestora, dar și teme de istorie a Bisericii bănețene, aplecându-se în mod deosebit asupra corifeilor ei, Părintele Protopop Dr. Ioan Bude își întâmpină cititorii cu un nou volum din seria: **Temeiuri biblice noutestamentare cu privire la oficierea Sfintelor Taine și Ierurgii bisericești**, Timișoara, Editurile Învierea și Eurobit, 2021. Ajuns la volumul VII, studiul de față, **Taina Sfântului Maslu**, încheie ciclul dedicat Sfintelor Taine.

Sfintele Taine au un rol deosebit de important în viața tuturor credincioșilor, având în vedere că prin ele „*Isus Domnul este și va fi prezent în mod real și substanțial în Biserică și în istorie, revărsând în chip văzut și neconținut harul Său cel nevăzut peste toți oamenii și peste toată făptura, spre sfințirea și mântuirea întregii creații.*” (p.5) Cartea, ne avertizează autorul, se adresează preoților, profesorilor de religie și oricui ar dori să dobândească o înțelegere mai profundă

privind adevărurile de credință, pentru a se putea apropia de Adevărul ce „*ieri și azi și în veac este același*” (Evrei 13,8), *Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Hristos prezent viu și activ în toate lucrările sfinte ale Bisericii Sale*” (p.6).

Prot. Dr. Ioan Bude

TEMEIURI BIBLICE NOU TESTAMENTARE CU PRIVIRE LA OFICIAREA SFINTELOR TAINÉ ȘI IERURGII BISERICESTI

Vol. VII

- Taina Sfântului Maslu -

Editurile
Învierea și Eurobit
Timișoara, 2021

Unde găsim temeiurile scripturistice ale întemeierii Sfintelor Taine? În Noul Testament, ne răspunde Părintele Protopop Dr. Ioan Bude. Nu sunt însă ignorate nici prefigurările acestora prezente în diverse cărți ale Vechiului Testament. Dacă ne axăm asupra salvărilor și vindecărilor miraculoase, trebuie să amintim dureroasa încercare prin care a trecut Avraam, dar și ispitele îndurate de Iov, amândoi demonstrându-și credința mântuitoare. Dacă cei doi sunt foarte cunoscuți credincioșilor de rând, mai puțin

familiare sunt exemplele spre care ne trimite Părintele Bude, și anume, cele ce ne duc la *Leviticul, III Regi, IV Regi* ori *Isaia*.

Trecând la Noul Testament, pătrundem într-o lume a mărturiilor despre prezența mângâietoare și vindecătoare a lui Dumnezeu în durerile și neputințele oamenilor. Iisus Se adresează oamenilor „*prin limbajul concret al iubirii, al compasiunii, al vindecării minunate și al eliberării din boală și durere, prin limbajul salvării omului bolnav sau captiv în suferință, un limbaj direct și universal accesibil*” (p.29). Spre exemplificare, autorul întocmește o adevărată statistică a tămăduirilor sufletești și trupești săvârșite de Domnul Iisus Hristos, menționate în Evanghelii. Ele sunt interpretate în sensul de anticipări ale Sfântului Maslu. Tot aici sunt încadrate și învierile înfăptuite de Iisus Hristos, dar și episodul referitor la darul tămăduirilor transmis de Domnul Iisus Hristos ucenicilor Săi.

Ca orice demers, Sfântul Maslu, își are și el istoricitatea, prezentă, firesc, în paginile cărții. Cum se desfășurau vindecările realizate de Biserică la începuturile creștinismului? Prin ungerea cu untdelemn sfințit, așa cum se menționează la *Iacov 5,14*. Locul de desfășurare al ritualului era biserica, iar în vremea persecuțiilor, casa celui bolnav. Aflăm de asemenea că, legătura bolnavilor cu Biserica era stabilită, în acea vreme, de către medici creștini făcând parte din corporațiile harismaticilor. Analele creștine îi menționează sub denumirea de „*Sfinții Doctori fără de arginți*”. De-a lungul expunerii, autorul insistă asupra specificului acestei Taine, privită ca purtătoare a unui dublu efect, vindecarea trupului de boală, dar și a sufletului de păcate. Boala fiind înțeleasă ca o consecință a păcatelor săvârșite, vindecarea trupului era privită în interdependență cu cea a sufletului. Dar cum poate fi obținută tămăduirea sufletului? Prin iertarea păcatelor dobândită după mărturisirea lor, urmată de Sfânta Euharistie. Ungerea cu untdelemn sfințit, era pasul următor. Am insista asupra amănuntelor amintite, pentru că din perspectiva laicului doritor să se inițieze în tainele învățaturii creștine, ele lămuresc scopul pedagogic, mergând mână în mână cu cel soteriologic în ritualul Sfântului Maslu și superioritatea acestuia în raport cu cel terapeutic, pur și simplu.

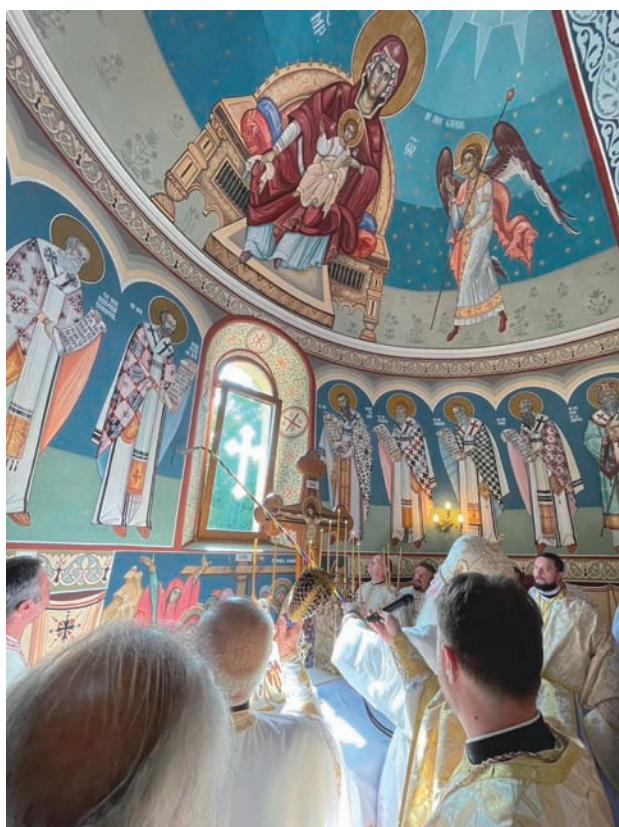
Scriind despre această carte, nu putem să lăsăm nemenționată claritatea stilului, felul cum autorul reușește să transmită într-o modalitate ușor accesibilă, cu un adevărat talent pedagogic, idei de mare subtilitate.

Ar mai fi încă multe de spus despre această carte, dar având în vedere că rolul recenziei nu este acela de a epuiza subiectul, ci de a incita la lectură, mă opresc aici.

LUCRĂRILE DE PICTURĂ DE LA BISERICA PAROHIEI BECICHERECU MIC

Preot IOAN JURJI
Parohia Becicherecu Mic

Profetul David (în Ps. 26, vers.4) spunea: „Un lucru am cerut de la Domnul și pe acesta l-am vădit: să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele, văzul să mi-l desfășor în frumusețea Domnului și să cercetez locașul Său”. Din aceste cugetări de aur rostite de prooroc putem ușor înțelege că fiecare slujitor al lui Dumnezeu ce primește în mod tainic o chemare, spre înfrumusețarea unei biserici, ca loc de închinare înaintea Sfintei Treimi, trebuie să împlinească prin ascultare și răbdare și vrednicie lucrarea sa, întrucât ea va rămâne ca mărturie a credinței celor ce au împlinit-o peste veacuri. Și Fericitul Augustin spunea că, „icoana” reprezintă „... Biblia celor neștiutori de carte...”. De aceea, în timpul unor asemenea lucrări de ridicare a unor biserici, catedrale sau de înfrumusețare a lor prin pictură, apar atât de multe ispite, care au determinat pe unii oameni să-și jertfească de multe ori pe cineva drag și îmi vine în minte „Balada Meșterului Manole”, cel care o jertfește pe soția lui Ana, pe care o îngroapă în zidurile Mănăstirii Curtea de Argeș. Fiecare slujitor al altarului și-a adus întotdeauna, ca prinos jertfa sa lui Dumnezeu poate, ca o mărturie vie peste veacuri pentru cei ce, vor veni după noi, ca să-i determine să-și apere credința cu ardoare până la sfârșitul veacului.

Despre parohia Becicherecu Mic se poate spune că primele consemnări despre existența acestei localități apar în registrele papale în anii 1332-1337, iar pe la anul 1690 au fost colonizați în masă o populație șvabă, germană și sârbă. Tot în acest an 1690, sârbii ortodocși foloseau în comun cu românii o bisericuță din lemn. În secolul XVIII preoțimea transilvăneană se refugiază datorită vicisitudinilor vremii în aceste locuri, făcând ca multe familii să se stabilească în această localitate. Între acestea a fost și familia preotului Zaharia și Elena - țărancă din Becicherecu Mic, care în anul 1775 va da naștere lui Dimitrie Țichindeal, cel ce va ajunge preotul cărturar, care scrie „... limba ca un fagure de miere, Cichindeal Gură de Aur, Mamulan glas de durere...” (Poezia Epigonii -redactată la 15 august 1870 de Mihai Eminescu), cel ce e cunoscut ca „preotul deșteptării conștiinței noastre a românilor...”. Biserica actuală parohială a fost ridicată prin strădania preotului învățător Eutimie Dărăbanț și a preotului Lazăr Babeu, cel care, după moartea preotului Eutimie

Dărăbanț, finalizează lucrările de zidire a bisericii actuale în anul 1909, undeva la marginea satului sau „Cotului românesc”, cum se vorbește încă între bătrânii localității. Planul arhitectonic al bisericii aparține arhitectului Sigismund Wolf.

Biserica a fost sfințită de către episcopul arădean Ioan Ignatie Pap, la 25 octombrie 1909. Biserica a avut câteva medalioane pictate pe bolta bisericii în anul 1971, de către Iosif Kreiling din Becicherecu Mic, iar pe pereții laterali biserica a fost văruiată cu humă ceea ce a făcut să fie necesară o refacere integrală a picturii în tehnica „all fresco”.

În data de 6 iulie 2015 a fost aprobat contractul de pictură între Parohia Ortodoxă Română reprezentată de preotul paroh Ioan Jurji și pictorul Ana Bădilă, cu acordul Patriarhiei Române,

prin Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și în vremea de păstorire a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan Mitropolitul Banatului și Preasfințitului Episcop Vicar Paisie Lugojanul. Devizul lucrărilor de pictură a fost întocmit de către pictorul autorizat Vasile Cupșa. Lucrările de pictură au fost executate de Ana Bădilă, ajutată de soțul Ioan Bădilă și fiul Mihai Bădilă, lucrările fiind finalizate în anul 2018. Procesul-verbal de recepție definitivă a lucrărilor a fost încheiat în 20 iunie 2019, lucrarea fiind plătită integral și constând 118.100 lei.

Biserica a fost târnosită în anul 2021, ziua de 4 iulie de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului (în prezența unui sobor de 12 preoți), care spunea că „că în acest colț de țară românesc a apărut un bibelou al credinței”. Mulțumim Bunului Dumnezeu că ne-a învrednicit să împodobim un pridvor al „Raiului ceresc”, așa cum este numită Biserica lui Hristos care se vrea să fie un loc al trezirii credinței și conștiinței noastre, iar noi cu toții să putem spune că dorința noastră de a fi unelte și de a lucra în ogorul Domnului s-a împlinit, iar lucrarea a fost binecuvântată și împlinită înaintea lui Dumnezeu, Căruia să-I fie slava în veci. Amin!

ANOTIMPURI

Natura-i înveșmântată-n flori de gheață
 Departe este cântul de cocor
 Privesc spre cer cu suflet plin de dor
 Te-aștept pe Tine, Doamne!
 În inimile noastre să petreci
 Să umpli fiecare amintire
 Eu mă gândesc plângând cu bucurie
 Pe Tine, Doamne, Te iubesc!
 O dor iubit, o dor de primăvară
 Cu bucurie-n inimi să săltăm
 Hristos ne scapă iar de grea povară
 Și-așteaptă să-L iubim numai pe El
 Acum când florile înfloresc
 Te-aud grăind și-n zumzet de albine
 Vii iar la noi și știu că va fi bine
 Pe Tine, Doamne, Te iubesc!
 Cânt iarăși bucuria Învierii
 Cu imnul ei „Hristos a Înviat!”
 Doar Tu ne curățești de gerul iernii
 De iarna grea a cruntului păcat ...
 Și vine, vine ziua de Rusalii
 Curând coboară limbile de foc
 Și-n inimi vrei să cauți un pic de loc
 Ca să rodești în taină printre patimi
 Tu foc gătești în inimile noastre
 Și ne aștepti să Te iubim mereu
 Să ne împărtășim acum și pururi
 Și jertfa Ta în inimi s-o păstrăm!

Rasofora XENIA PINTER

ÎNVIEREA TA, DOAMNE

Învierea Ta, Doamne,
 E o încântare,
 Leagăn de admirație ...
 E tot ce am,
 Spre a Te slăvi,
 Într-o continuă
 Adorare!
 Și sub dogoarea rugăciunii,
 Și sub apăsarea clipelor,
 Îți simt lumina și prezența
 Ca pe-un talent divin,
 Inconfundabil!

PETRU JICHICI

POCĂINȚA

Din mormanul de păcate
 Ce adesea le săvârșesc,
 Unul n-am făcut, măi frate
 Atât am putut să plinesc.

Ce-oi face la spovedit?
 Că balanța trage-n rele
 Sufletul mi-e prăpădit
 Vai de păcatele mele.

Doamne ia acest mărgăritar
 Ce-am reușit să-l plinesc
 Și pune-l ușor pe cântar
 Oare răul depășesc?

Ce mă fac că răul învinge,
 Balanța-i de partea lui
 Și încep îndată plânge
 Cerând mila Domnului.

Doamne, ia o lacrimă de-a mea,
 Lângă mărgăritar o așează
 Poate-o fi ceva mai grea,
 Hai să vedem, ce urmează?

Balanța îndată s-a mișcat,
 Lacrima a biruit
 Iar eu capul mi-am plecat,
 Pocăința mi-a primit.

Monahia ELENA

RUGĂCIUNE

Doamne, dă-mi înțelepciune
 Să țin drept calea credinței,
 Să Te simt în rugăciune
 Până în adâncul ființei!

Să pășesc pe calea dreaptă,
 De la drum să nu m-abat,
 Să urc fiecare treaptă
 Fără urmă de rabat!

Să răzbat printre ispite
 Și să nu mă compromit,
 Iar în suflet și în minte
 Să Te port necontenit!

Și te rog ca vinovatul
Care-și recunoaște vina:
Dă-mi lacrimi să-mi spăl păcatul
Ce-mi întunecă retina!

Luminează-mi bezna minții,
Scoate-mă de sub obroc,
Ca să simt și eu ca sfinții
Bucurie-n orice loc!

Vreau să simt și eu dulceața
Izvorâtă din credință,
Până mi se scurge viața
Vreau să gust din biruință!

Când o fi să trec prin moarte
Vreau să trec cu al Tău har,
Să mă treci dacă se poate
Undeva lângă tâlhar!

SORIN DRAGOȘ BUTUCEL

SFÂNTĂ MARIE, PRIVEȘTE SPRE NOI...

Sfântă Marie, privește spre noi -
Privește în ochii copiilor mulți -
Mulți sunt flămânzi și mulți sunt desculți...
Și oameni prea mulți în suflete-s goi.

Tu știi ce e chinul, Tu știi mântuirea -
Mame prea multe își plâng suferința
Și nu pot s-aline în prunci suferința -
La răul din lume... ce face-omenirea?

Minciună prea multă sub vorbele goale -
La cei fără pată... necazuri prea multe -
Sfântă Marie, ajută-i s-asculte,
Pe buni și pe răi, îndemnele Tale.

Poveri mai ușoare la cei în nevoi
Și-ajută-ne, Mamă, să știm drumul drept -
Ne dă suflet bun și gând înțelept -
Sfântă Marie, privește spre noi !...

Dr. TEONA SCOPOS

PENTRU PRAZNICUL RUSALIILOR

Doamne Iisuse Hristoase,
Fire blândă luminoasă
Și pentru oameni miloasă
Tu ești făcător de bine
Pentru cei ce vin la Tine.
Bucură-te Sfânt Iisus!
Că Tu ai trimis Duh Sfânt de sus
Peste apostoli să-i sfințească
Bine să-i povățuiască.
Spre adevăr și spre dreptate
Spre fapte bune, minunate
Ce sunt bucurătoare
La oameni folositoare.
Toți cei ce ascultă pe Iisus
Bucurie au de sus
De Măritul Împărat
Drumul lor le-a luminat.
Și nu se mai rătăcesc,
Mântuire dobândesc
Cine ascultă a Lui povață
Bine umblă și fericit în viață.
Toți cei ce ascultă de Domnul Iisus
Bucurie au de sus
Slavă și mărire Lui
Spună gura omului. Amin.

MAXIMILIAN DUMA

ACTUALITATEA EPARHIALĂ

Întrunirea Sfântului Sinod

În ziua de miercuri, 21 iulie 2021, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Au fost luate următoarele hotărâri:

1. Înscrierea numelui Sfântului Cuvios Nichifor cel Lepros în calendarul Bisericii Ortodoxe Române, în ziua de 4 ianuarie și aprobarea textului Sinaxarului, Troparului, Condacului, Slujbei, Acatistului și Paraclisului acestuia.

2. Aprobarea hotărârii Permanenței Consiliului Național Bisericesc din ziua de joi, 4 martie 2021, referitoare la incompatibilitatea slujirii clericale cu funcțiile și/sau demnitățile publice, în conformitate cu hotărârea Sfântului Sinod nr. 1676 din 6 martie 2008, care precizează că „arhiereului, preotului, diaconului, monahiei și monahului din Biserica Ortodoxă Română, le este interzis să ocupe funcții de demnitar/înalț funcționar public la nivel central sau local, în Statul român sau în alte state”.

3. Sfântul Sinod a reamintit că, potrivit sfintelor canoane, hirotoniile în treptele de diacon și de preot în Biserica Ortodoxă Română se pot săvârși de către chiriarh doar pentru parohii și mănăstiri din eparhia pe care o păstorește conform prevederilor statutare. Ierarhul care va hirotoni un candidat aparținând altei eparhii decât cea pe care o păstorește, fără încuviințarea ierarhului de la care provine candidatul, va fi trimis în judecata Consistoriului arhieresc prim, iar hirotonia va fi declarată nulă.

4. A fost aprobată înființarea a două noi parohii pentru comunitățile ortodoxe române din Ljubljana (Slovenia) și din Dubai (Emiratele Arabe Unite). Ambele parohii vor fi sub directa autoritate a Patriarhiei Române.

5. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a luat act cu îngrijorare de recente încercări de implementare a „educației sexuale”, cu caracter obligatoriu, în învățământul românesc, precum și de rezoluția Parlamentului European, din ziua de 24 iunie 2021, intitulată: Situația sănătății sexuale și reproductive și a drepturilor aferente în UE, în contextul sănătății femeilor (Raportul Matić).

Patriarhia Română își reafirmă poziția sa cu privire la păstrarea caracterului opțional al orelor care vizează „educația pentru viață” și avertizează asupra riscurilor unei „educații sexuale” cu un conținut ideologic potrivnic valorilor familiei creștine și inadecvat vârstei copiilor (Biroul de Presă al Patriarhiei Române).

Prima duminică din post la catedrala mitropolitană

În Duminica a 6-a după Rusalii și prima Duminică din Postul Adormirii Maicii Domnului, credincioșii bănățeni au participat la Sfânta și Dummnezeiasca Liturghie, oficiată la Catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi” din capitala Banatului, de un sobor de preoți și diaconi.

La sinaxa euharistică a participat și Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul

Timișoarei și Mitropolitul Banatului, care, după otpustul slujbei, a rostit o omilie în cadrul căreia a explicat fragmentul evanghelic duminical, narat de Sfântul Apostol și Evanghelist Matei, referitor la vindecarea paralticului din Capernaum.

Fiind prima zi din postul Sfintei Mării, Părintele Mitropolit Ioan i-a îndemnat pe credincioși să meargă pe cărarea tainică spre părintele duhovnic, pentru a-și mărturisi păcatele, întrucât Hristos a venit în lume pentru iertarea păcatelor noastre.

Praznicul Adormirii Maicii Domnului la Lugoj

În fiecare an ziua de 15 august, închinată praznicului Adormirii Maicii Domnului, este pentru credincioșii lugojeni un moment cu încărcătură duhovnicească aparte, întrucât este cea mai veche și reprezentativă biserică lugojeana – biserică cu două turnuri, își serbează hramul.

Potrivit rânduielilor liturgice și tipiconale, începând din ajunul sărbătorii, în sfântul lăcaș au fost oficiate de către preoții slujitori slujbele

speciale dedicate acestui praznic, Vecernia cu Litie și Prohodul Maicii Domnului, urmate de înconjurarea bisericii cu sfântul Epitaf. A participat un număr impresionant de credincioși care, prin prezența lor, și-au arătat dragostea și pioșenia față de Maica Domnului ocrotitoare și mijlocitoare creștinilor.

Bucuria deplină a praznicului a fost încununată în dimineața zilei de 15 august, când în mijlocul preoților și credincioșilor a poposit Înaltpreasfințitul Părinte Ioan Selejan, Mitropolitul Banatului. În dangățul și armonia celor cinci clopote și cu flori, chiriarul Banatului a fost întâmpinat în fața bisericii de către soborul de preoți alcătuit din Preaonoratul Părinte Ionel Popescu – vicar eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei, Preaonoratul Părinte Ionuț Furdean – protopopul Lugojului, Preaonoratul Părinte Ioan Cerbu – parohul bisericii, Preacucernicul părinte Cristian Cerbu, Preacucernicul părinte Emanuel Gafița – preot militar și Cucernicul diacon Silviu Iordache.

La sărbătoare au participat și autoritățile locale reprezentate de domnul Claudiu Buciu – primarul Lugojului și domnul Bogdan Blidariu – viceprimarul urbei.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul bisericesc „Ion Vidu”, dirijat de către prof. Alina Bogoevici.

La finalul Sfintei Liturghii, ierarhul a rostit un profund și bogat cuvânt de învățătură legat de Evanghelia duminicii a 8-a după Rusalii – *Înmulțirea celor cinci pâini și doi pești*, dar și de praznicul închinat Maicii Domnului. Înaltpreasfinția Sa a scos în evidență un amănunt important din minunea înmulțirii pâinii și a peștilor, și anume: „cele cinci pâini și cei doi pești au fost aduse de un copil. Un copil, care atunci când a plecat de acasă, mama sa i le-a pus în desagă. Aceste merinde au fost oferite Domnului Hristos, Care înmulțindu-le, a hrănit mulțimea prezentă acolo. Iubite mame, copiii pe care îi aveți, sunt merinde pe care Dumnezeu dorește să îi aduceți în Casa Lui, aici în biserică pentru a-i sfinți și crește alături de El. Nu-i lăsați să se piardă în lumea fără de Dumnezeu! (...)” De asemenea Înaltpreasfințitul Părinte a vorbit și despre frumusețea sărbătorii Adormirii Maicii Domnului, „praznic de bucurie și nu de întristare, întrucât Maica Domnului, maica noastră, a plecat să se întâlnească cu Fiul Său (...). Maica Domnului toată viața s-a pregătit pentru

întâlnirea cu Dumnezeu. Mai întâi s-a pregătit pentru a-L primi în pânțele, prin post și rugăciune; apoi, tot prin post și rugăciune s-a pregătit pentru a-L aduce pe lume și mai pe urmă, tot restul vieții, s-a pregătit pentru a fi alături de El, în ceruri. Orice creștin care dorește să se întâlnească cu Dumnezeu nu o poate face oricum, decât printr-o pregătire specială, așa cum a făcut Maica noastră, prin post și rugăciune (...)

La rândul său, preacunoscutul părinte Ioan Cerbu a adresat părintelui Mitropolit un cuvânt de aleasă mulțumire pentru binecuvântarea pe care întreaga biserică lugojeană a primit-o din partea Înaltpreasfinției Sale la acest praznic, oferindu-i din partea Consiliului și Comitetului parohial un tablou pictat reprezentând biserica „cu două turnuri – Adormirea Maicii Domnului” din Lugoj, pentru permanentă aducere aminte de dragostea și prețuirea pe care comunitatea parohială o are față de Înaltpreasfinția Sa.

Ultimul moment al evenimentului l-a constituit înconjurarea bisericii, unde tradiția lugojeană prevede ca la ocolire, alături de cruce, prapori și icoana praznicului să fie și „Steagul Breslelor lugojene”, purtat de un reprezentant al acestei asociații istorice (a consemnat preot **Cristian Cerbu**).

Hramul mănăstirii Timișeni

De praznicul Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul și-a sărbătorit hramul mănăstirea Timișeni.

Slujbele au început în seara zilei de sâmbătă 28 august, odată cu oficierea vecerniei cu litie de către un sobor de preoți în frunte cu părintele arhim. Simeon Stana, exarhul mănăstirilor. Din sobor a făcut parte și părintele protopop Zaharia Pereș, de la protopopiatul Timișoara 1. Cuvântul de învățătură a fost rostit de părintele Marius Florescu, de la Facultatea de Teologie din Timișoara.

Pe tot parcursul nopții s-au oficiat mai multe slujbe, care au culminat cu Sfânta Liturghie de dimineață devreme.

A doua zi, duminică 29 august, Sfânta Liturghie a fost săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului, împreună cu mai mulți preoți, dintre care amintim pe părintele vicar eparhial Ionel Popescu. Mulți credincioși și credincioase s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului. Chiriarhul a rostit la final un bogat cuvânt de învățătură.

Hramul mănăstirii Timișeni a fost un frumos popas duhovnicesc pentru obștea condusă de maica stareță Casiana Șimon, pentru slujitorii mănăstirii și pentru închinătorii prezenți.

Revedere la biserica parohiei Timișoara Iosefin

Promoția 1975 a istoricului Seminar Teologic din Caransebeș s-a întâlnit marți, 24 august, în biserica Parohiei Timișoara-Iosefin, după 46 de ani de la absolvire. La bucuria revederii s-a reunit și Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, care, împreună cu un sobor de preoți, a oficiat Slujba de Te Deum și Slujba Parastasului pentru ierarhii, profesorii și colegii trecuți la Domnul.

La final, Înaltpreasfinția Sa a rostit un encomion, vorbind despre absolvenții promoției 1970-1975:

„Înainte de a se bucura mamele frăților voastre, S-a bucurat Dumnezeu, Care v-a ales din pântecele maicilor voastre. Auziți din ce lume v-a ales Dumnezeu! Din lumea mamelor binecuvântate. De aceea frățiile voastre ați fost și ați rămas bucuria lui Dumnezeu. Se bucură Dumnezeu de orice om născut, pentru că, de aici, își ia Dumnezeu sfinți ca să împodobească Raiul cu ei. Orice om care se naște este icoana lui Dumnezeu și cu

el vrea să împodobească Raiul. Cu frățiile voastre a împodobit Dumnezeu, zeci de ani, Biserica, fiind podoaba bisericilor noastre, mai ales în vremurile în care se putea grăi cu Dumnezeu în șoaptă. Frățiile voastre ați grăit cu Dumnezeu, cu tărie, din sfântul Altar, dar și cu poporul care v-a căutat și urmat. O, cât de mult s-au bucurat îngerii lui Dumnezeu, când toți, la seminar, la săvârșirea Sfintei Liturghii, cântați laude lui Dumnezeu! Se minunau îngerii văzându-vă atât de tineri, fiind dornici de a-i sluji lui Dumnezeu. Mă gândesc de câte ori îngerii se întorceau, la apusul Soarelui, înaintea tronului lui Dumnezeu, iar atunci când erau întrebați despre frățiile voastre, ei îi răspundeau: <<se roagă, cântă și învață Evanghelia Fiului Tău>>. Nu i-ați văzut, dar îngerii au fost cu voi și sunt și astăzi. Nu v-au părăsit, pentru că voi sunteți și veți rămâne bucuria lui Dumnezeu! Să vă dăruiască Dumnezeu răsplata plugarului care a semănat cuvântul lui Dumnezeu în lume”!

Aniversarea a continuat în Sala festivă „Preot Ioan Imbroane” cu un curs festiv, în cadrul căruia absolvenții, mulți dintre ei clerici, vicari, consilieri eparhiali, protopopi și profesori universitari, și-au prezentat activitatea desfășurată pe parcursul celor 46 de ani de la finalizarea studiilor liceale, precum și realizările pe plan familial, profesional, pastoral, intelectual și misionar. Discuțiile au fost moderate de prof. univ. dr. Ioan Tulcan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, absolvent al promoției 1975.

Absolvenții care au răspuns invitației venite din partea colegului lor, părintele Ionel Popescu, vicar eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei, au resimțit emoțiile din prima zi de școală și au re trăit bucuria momentelor de recreație, trăirile duhovnicești de la slujbele oficiate în biserica seminarului, de la orele de curs și de la multiplele discuții teologice. Au fost evocați dascălii de teologie din acea vreme și rememorați cei 5 ani de seminar. Nu au fost eludate nici momentele dificile din 1970, când tinerii elevi seminariști au pășit spre învățământul liceal, într-un context restrictiv și ostil credinței creștine, împus de dictatura comunistă.

„Directorul Școlii Gimnaziale, însoțit de secretarul de partid din comuna natală au venit la părinții mei și i-au avertizat că dorința copilului lor, de a se înscrie la Școala de Teologie din Caransebeș, este perimată, întrucât, în momentul de față, Biserica și <<popii>> nu au niciun viitor. Au încercat din răspuțeri să îi convingă, să suțin examenul de admitere la Liceul din Hațeg sau la un liceu din Deva, pentru că, prin intervenția lor, mi se garantează intrarea la liceu, fără nicio problemă. Părinții, cunoscând dorința mea, au rămas fermi pe poziție și au spus că ei nu mai pot interveni, întrucât copilul este hotărât și, împreună cu preotul paroh, se pregătește deja pentru admiterea la seminar”, a spus părintele Ionel Popescu, absolvent al promoției amintite.

Și preotul Viorel Roja de la Parohia Grădiște din Arad a mărturisit despre acele vremuri, când dorința sa de a urma o școală teologică prinsese contur: „Profesorii din învățământul gimnazial au fost

scandalizați când au aflat de decizia mea de a urma Seminarul Teologic de la Caransebeș și au încercat să mă înduplece, poate mă răzgândesc. În sufletul meu de copil n-am putut să ucid acest gând de a merge spre altar. Când am dat admiterea la seminar au fost 360 de candidați pe 60 de locuri, majoritatea copii din mediul rural. Tatăl meu, fiind foarte sărac, a fost ales secretar de partid într-una din secțiile uzinei de vagoane. Decizia mea de a merge la seminar a fost, și aici, discutată într-o ședință de partid. Cu toții și-au arătat dezaprobarea pentru colegul lor, al cărui copil vrea să meargă spre teologie, tocmai când comunismul părea să aibă izbânzi remarcabile în cu totul altă direcție. Tatei i s-a dat cuvântul la sfârșitul ședinței și le-a spus: <<Tovarăși, cheile Seminarului Teologic sunt la tovarășul Ceaușescu. Vă rog să-i spuneți lui să-l închidă, că eu nu-l pot opri pe pruncul meu să meargă pe calea asta>>! Timpul a trecut și nimeni nu spera că ciurma roșie va dispărea, că Hristos ne va lăsa liberi să mergem spre El, dar nici nu bănuia atunci cineva că această libertate va fi transformată în libertinaj”.

La final, toți cei prezenți au primit din partea gazdei o agapă, ca expresie a dragostei comunionale și a prețuirii pentru o generație care, prin trudă, perseverență și nădejde în Pronia Divină, a reușit să mențină legătura poporului român cu Dumnezeu și să fructifice activitatea pastorală, astfel încât misiunea Bisericii să nu fie limitată doar la serviciile religioase din locașurile de cult.

Hramul mănăstirii Dobrești

Numeroși credincioși din întreg județul Timiș au cinstit în 2 iulie, pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare la Mănăstirea Dobrești, ctitorie a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, cu prilejul celui de-al treilea hram al așezământului.

La sărbătoare au participat pelerini veniți din Timișoara, Lugoj și din satele aflate în vecinătatea comunei Bara, oficialități locale, dar și membrii Asociației „Sfântul Ștefan cel Mare și Sfânt” din Timișoara, care au contribuit la buna desfășurare a evenimentului.

Sfânta Liturghie a fost savârșită în subsolul noii biserici a lăcașului monahal, de către Preasfințitul Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, alături de protos. Matei Buliga, starețul mănăstirii și pr. protopop Ionuț Furdean din Protopopiatul Lugoj.

În cadrul Sfintei Liturghii s-au înălțat rugăciuni către tronul Preasfintei Treimi și pentru părinții

patriarhului, Stela și Alexie, iar răspunsurile liturgice au fost date de corala „Theophoros” din Timișoara, condusă de diac. dr. Ionuț Ardereanu.

În cuvântul său de învățătură, Preasfinția Sa le-a vorbit credincioșilor despre lucrarea Voievodului Ștefan cel Mare în perioada domniei sale, despre ctitoriile sale, ridicând câte un altar după fiecare bătălie câștigată și despre ctitoria Preafericitului Părinte Daniel, care s-a inspirat din ctitoriile Voievodului Ștefan atunci când a ctitorit acest așezământ la Dobrești. Totodată, ierarhul a mai evidențiat cât de important este ca și noi să ne arătăm vrednici urmași ai Sfântului Ștefan, mărturisindu-ne credința în Domnul Hristos în această lume, și sporind în săvârșirea binelui.

La finalul Sfintei Liturghii, Preasfințitul Părinte Emilian a transmis preoților și credincioșilor prezenți binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan.

Pentru toți pelerinii, obștea mănăstirii, ajutată și de maicile de la Centrul eparhial din Timișoara, a pregătit pachete cu alimente, care au fost distribuite la finalul sărbătorii.

Târnosirea bisericii parohiei Becicherecu Mic

Duminică, 4 iulie, în a doua duminică de după praznicul Rusaliilor, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului a vizitat parohia Becicherecu Mic, Protopopiatul Timișoara I, și a săvârșit târnosirea bisericii parohiale cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

La orele dimineții Părintele Mitropolit a fost întâmpinat în fața bisericii de către reprezentanți ai autorităților locale, soborul de preoți slujitori și numeroși credincioși. După cuvântul de întâmpinare rostit de preotul paroh Ioan Jurji, s-a făcut rugăciunea „de luare a vremii” de către sfințiții slujitori, după care Întâistătătorul eparhiei a dat binecuvântarea de începere a rânduiei de târnosire. Biserica a fost înconjurată de slujitori și popor, săvârșindu-se obișnuita rânduială, stropind lăcașul de rugăciune cu apă sfințită și ungând-o cu Sfântul și Marele Mir. Slujba a continuat cu depunerea sfintelor moaște în piciorul sfintei mese, pecetluirea lor, spălarea jertfelnicului și ungerea lui cu Sfântul și Marele Mir. După acoperirea sfântului altar cu acoperămintele și împodobirea lui cu cele specifice altarului (chivot, evanghelie, cruci și sfeșnice), s-au rostit rugăciunile rânduite.

După încheierea rânduiei de târnosire a început Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie la care au participat sute de credincioși, atât în sfântul lăcaș cât și în curtea lui. La momentul rânduit mulți copii și credincioși s-au împărtășit cu Sfintele Taine. La sfârșit Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a săvârșit hirotesia preotului pensionar Ilie Dumitru și a preotului paroh Ioan Jurji în treapta de iconom stavrofor. Cu multă emoție, credincioșii au cântat „Vrednic este!” atunci când ierarhul a înmănat preoților nou-hirotesiți însemnele rangului dobândit, brâul roșu, crucea pectorală și gramata.

Ierarhul a ținut cuvântul de învățătură în care vorbit despre chemarea primilor ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos la slujirea apostolească. Părintele Mitropolit a subliniat ascultarea și disponibilitatea sfinților apostoli pentru slujire, jertfă și misiune. Această disponibilitate o cere și azi, Domnul Iisus Hristos, de la slujitorii sfintelor altare dar și de la fiecare creștin în parte.

Localitatea Becicherecu Mic este atestată documentar pentru prima dată în documente datând din anul 1232. Populația comunei era formată, în trecut ca și în prezent, din locuitori de mai multe etnii, români, maghiari, sârbi, ucrainieni și germani, care au trăit întotdeauna în bună pace. După anul 1970 populația românească devine majoritară în localitate.

Prima biserică a acestei parohiei a fost un lăcaș de cult de lemn, iar din anul 1758 este amintită, în documentele vremii, o biserică de cărămidă, folosită în comun de către ortodocșii români și de cei sârbi. După anul 1897 românii încep demersurile pentru zidirea unei bisericii proprii, care se va finaliza și binecuvânta în anul 1909. După anul 2010, în timpul păstoririi preotului Ioan Jurji, biserica este complet renovată, împodobită cu iconostas și mobilier sculptat, precum și cu pictură, realizată în tehnica frescă.

Localitatea Becicherecu Mic este cunoscută și prin păstoria, în această parohie, a preotului Dimitrie Țichindeal (între anii 1805-1812 și 1815-1818), cărturar, fabulist, traducător și militant pentru emanciparea românilor din Banat. Școala din Arad la care a funcționat ca profesor, Colegiul Național „Preparandia – Dimitrie Țichindeal” îi poartă numele până azi. În curtea bisericii din Becicherecul Mic, un bust din bronz reprezentându-l pe acest patriot român din părțile Banatului, amintește bănațenilor din zilele noastre lupta grea și plină de jertfe pe care înaintașii noștri au dus-o pentru păstrarea, cultivarea și transmiterea limbii și culturii române urmașilor.

Școală de vară la parohia Sânmihaiu Român

În zilele de 5 și 6 iulie, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan Mitropolitul Banatului în Parohia Sânmihaiu Român din cadrul Protopopiatului Timișoara I a avut loc un eveniment cultural recreativ pentru copii intitulat: „Școală de vară – La Livada bănațeană”. Organizatorii acestei acțiuni culturale au fost: Protopopiatul Timișoara I și Parohia Sânmihaiu Român, în colaborare cu Centrul Eparhial și parohiile Utvin, Sânmihaiu German, Diniș și Parohia Ortodoxă Sârbă Diniș.

Manifestarea a fost deschisă cu un moment festiv moderat de preotul Zaharia Pereș, protopopul Protopopiatului Timișoara I, care a transmis și cuvântul de bun venit din partea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan Mitropolitul Banatului. De asemenea, primarul localității Viorel Mărcuți a ținut să-și exprime mulțumirea pentru faptul că o astfel de acțiune organizată de Biserica Ortodoxă Română se derulează în comuna pe care o administrează și s-a angajat ca la următoarea ediție evenimentul să se regăsească și pe agenda culturală a Primăriei Sânmihaiu Român și să participe un număr mult mai mare de copii din zonă.

Bucuria tuturor a fost evidentă și pentru că preoții Pompiliu Rediș și Dan Dumitru Gârjoabă au invitat și preotul sârb de la Dinaș, PC Părinte Milorad Ostoin, care a venit însoțit de patru copii din parohie, iar la momentul deschiderii festive când s-au făcut rugăciunile de dimineață, acesta a rostit rugăciunea *Tatăl nostru* și a dat o binecuvântare copiilor și în limba sârbă arătând astfel că între parohiile românești și sârbești din Banat există o rodnică colaborare.

La această școală de vară au participat 28 de copii din parohiile Sânmihaiu Român, Sânmihaiu German, Utvin, Dinaș și chiar din Timișoara. Atmosfera de vacanță și-a făcut simțită prezența și prin recomandările de lectură făcute de Conf.univ.dr. Claudiu Arieșan de la Universitatea de Vest din Timișoara, care a sugerat copiilor să completeze lectura de pe telefon cu lectura dintr-o carte pe timp de vară.

Un alt moment interesant și atractiv din program a fost workshopul de limbă engleză prezentat de absolventa Facultății de Litere, Istorie și Teologie, secția română-engleză Paula Pereș care i-a atras pe copii într-un joc interactiv de expresii și cuvinte des folosite astăzi în limba engleză.

Nu avea cum să lipsească cunoașterea *Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș* într-o altfel de oră de religie susținută de prof. Adina Albai. Tot la acest capitol catehetic au fost prezentate câteva teme interesante cum ar fi: *Strana sufletului. Cântarea bisericească între portativ și cer*, susținută de preotul Vasile Balogh de la Parohia Dinaș, *Veșmintele liturgice în Biserica Ortodoxă Română. Origine și semnificație*, susținută de pr. dr. Dan Dumitru Gârjoabă de la Parohia Sânmihaiu Român și despre hramul parohiei *Sfântul Mare Mucenic Gheorghe* le-a vorbit preotul Pompiliu Rediș parohul bisericii din localitate. La fel putem spune că, pe același palier catehetic au fost și cuvântul preotului Zaharia Pereș, protopopul locului, care a vorbit despre „locul unde îl putem găsi pe Dumnezeu” și „ce înseamnă a fi creștin în lumea de astăzi”, cuvânt interactiv susținut de preotul Toma Albai de la Parohia Sânmihaiu German.

Menționăm că la această școală de vară nu puteau lipsi atelierul, cum ar fi: atelier de creație plastică organizat de prof. Suzana Hlușcu, atelier mixt de artă, desen, pictură și colaj cu tema: *Copacul din grădină*, organizat de prof.Oana Popescu și atelierul de icoane pe sticlă organizat de prof. Cătălina Crainic. Activitățile sportive coordonate de prof.Viorel Luga au fost bine primite de copii, spre bucuria părinților și educatorilor.

La finalul celor două zile recreative în care Hristos Domnul a fost în mijlocul copiilor așa cum și-au dorit organizatorii, preoții Dan Dumitru Gârjoabă și Pompiliu Rediș au oferit diplome de participare tuturor celor prezenți și au mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului pentru dragostea și susținerea arătată.

Curs festiv și examene de absolvire la Facultatea de Teologie din Timișoara

În data de 8 iulie a.c. a avut loc, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan Selejan, festivitatea de absolvire a studenților Facultății de Litere, Istorie și Teologie, Specializarea Teologie Ortodoxă Pastorală, promoția 2017-2021 (licență), respective promoția 2019-2021 (master), din cadrul Universității de Vest din Timișoara.

Evenimentul a debutat cu săvârșirea Sfintei Liturghii, oficiată în paraclisul mitropolitan din strada C. D. Loga de către părinții profesori, răspunsurile la strană venind din partea absolvenților acestor promoții. Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului i-a invitat apoi pe cei prezenți la sediul Centrului eparhial, unde a luat cunoștință de planurile de viitor ale fiecăruia dintre absolvenți, oferindu-le un mănunchi de îndrumări duhovnicești și dăruindu-le arhieriasca binecuvântare.

La sediul nou al Facultății de Teologie din Timișoara a avut loc cursul festiv propriu-zis, la care au luat parte cadrele didactice, absolvenții și alți invitați. De față au fost doamna prodecan conf. univ. dr. Valy Ceia, părintele consilier dr. Nichifor Tănase de la Centrul eparhial și părintele conf. univ. dr. Constantin Jinga, șeful Colectivului de Teologie ortodoxă din cadrul Facultății. Pe lângă cei menționați, au luat cuvântul și reprezentanții studenților.

În cuvântul de deschidere, părintele Cosmin Panțuru, tutorele de an, a precizat că această clădire e rodul strădaniilor Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, a autorității bisericești, dar și a conducerii Universității

de Vest din Timișoara și a adus mulțumiri tuturor acestor ostenitori. Cu toate acestea, a subliniat cu nostalgie faptul că edificiul pregătit a găzdui cursuri și seminarii față-către-față, până în prezent a găzduit doar acest frumos eveniment, din cauza măsurilor sanitare luate de către autoritățile de stat. Avem totuși încredințarea că de acest spațiu și de toate facilitățile și dotările pe care le pune la dispoziție, se vor bucura generațiile următoare de studenți, de

profesori, rămânând peste timp o emblemă a învățământului teologic timișorean.

În discursul ce a urmat, Pr. Lect. Dr. Cosmin Panțuru a prezentat aspectele cu care Biserica a fost și este încercată în ultimul timp, datorită cadrului permisiv legislativ și artificilor juridice pe care unele persoane sau organizații încearcă să le aducă, argumentând în susținerea cauzelor lor, invocând drept criterii libertatea de gândire și libertatea religioasă, discriminarea, dar și drepturile omului – în general.

Făcând o analogie, a încheiat cu următoare gânduri: „Și pentru că am avut bucuria de a fi tutorele acestei promoții, trebuie să amintesc – ca odinioară asemeni unui curs de Drept civil, dar și bisericesc – că tutela crează un fel de rudenie, o legătură juridică, între tutore și persoana aflată sub tutela sa, dar o legătură care încetează la împlinirea majoratului persoanei aflate sub această protecție. În cazul nostru însă, chiar dacă vorbim de un majorat universitar între tutore și absolvenții de azi, aş vrea să cred că acesta nu încetează odată cu susținerea examenului de licență, depunerea jurământului tradițional și ridicarea diplomei de studii, ci continuă și pe mai departe, după toate aceste formalități”.

Din partea conducerii Universității a fost prezentă Doamna Profesoară Valy Ceia, prodecanul facultății care, în alocuțiunea transmisă, s-a adresat absolvenților folosindu-se de versurile poetului Nichita Stănescu și de gândirea profundă a Sfântului Grigorie de Nyssa și a Sfântului Dionisie Areopagitul, care, pentru a ilustra suișul duhovnicesc, l-a asemănat pe acesta cu adâncimea unei fântâni ce coincide în fapt cu înălțimea ei. În mod analogic, pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu, trebuie prima dată să ai parte de coborâre, adică de smerenie, pentru ca apoi să ai posibilitatea de a te înălța spre Creator.

Mesajul Chiriarhului locului a fost transmis de către părintele Nichifor Tănase, consilier eparhial.

Părintele Profesor Constantin Jinga, moderatorul întregul eveniment, a dat cuvântul celor doi șefi de promoție, Tudor Munteanu și Sorin Budai. Studenții au mulțumit tuturor profesorilor

pentru purtarea de grijă din timpul celor patru ani de studiu și au predat reprezentantului anului III, Cristian Radu, cheia facultății.

*

Luni 12 iulie a avut loc examenul de licență pentru absolvenții promoției 2021 ai Facultății de Teologie din Timișoara. Examenul a început la orele 9 și s-a desfășurat on line. Comisia de examinare a fost prezidată de părintele conf. univ. dr. Constantin Jinga. Examenul a constat din susținerea unei probe la Dogmatică și din susținerea lucrării de licență. După încheierea celor două probe și după ce toți candidații au fost declarați admiși, în biserica din incinta Centrului eparhial s-a slujit un Te Deum de către părintele ierom. dr. Rafael Povîrnaru, în prezența cadrelor didactice și a absolvenților. La final, licențiații în Teologie au depus jurământul de credință față de Biserică, Universitate și autoritatea bisericească, după care a urmat un cuvânt al părintelui consilier eparhial dr. Nichifor Tănase. Apoi studenții licențiați au primit binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan al Banatului.

*

Miercuri 14 iulie 2021 a avut loc susținerea examenului de disertație a absolvenților programului de master *Religie, Cultură, Societate* din cadrul Facultății de Teologie din Timișoara. Examenul s-a desfășurat on line, după regulile stabilite de Universitatea de Vest din Timișoara. Comisia profesorală de examinare a fost prezidată de părintele lect. univ. dr. Marius Florescu.

La orele 11 în biserica din incinta reședinței mitropolitane s-a desfășurat un Te Deum la care a slujit părintele ieromonah dr. Rafael Povîrnaru, în prezența părintelui consilier eparhial dr. Nichifor Tănase, a cadrelor didactice și absolvenților.

La final, absolvenții – 12 la număr – au primit binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan al Banatului.

Cerc pastoral-misionar la parohia Oloșag

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, în Duminica a III-a după Rusalii, în parohia Oloșag, a avut loc prima întâlnire din anul acesta a cercurilor misionare din Protopopiatul Lugoj.

Întâlnirea a debutat cu săvârșirea Vecerniei în istorica biserică parohială din Oloșag. Soborul slujitor a fost format din preoții, Constantin Ciurel, preotul paroh Ioan Arimescu de la parohia Crivina și Mihail Copil de la parohia Jena.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de părintele Mihail Copil de la parohia Jena. În acest cuvânt, părintele a folosit drept tematică Anul omagial din Patriarhia Română, vorbind foarte frumos despre pastorația românilor din afara granițelor țării, despre problema diasporei românești, dar și despre modul cum Biserica nu i-a lasat singuri pe fiii ei plecați în alte colțuri ale lumii și a mers după ei pentru a răspunde

nevoilor spirituale ale acestora.

La acest eveniment, au luat parte foarte mulți credincioși din parohie, care au apreciat cuvintele rostite, dar s-au și bucurat de slujirea și prezența preoților din cercul misionar.

Părintele protopop Ionuț Furdean a făcut apel la finalul întâlnirii către cei prezenți, să îi pomenească pe cei plecați în afara granițelor țării, să îi primească cu bucurie pe toți cei care se întorc acasă. De asemenea și cei care vor dori să părăsească țara au primit îndemn să nu uite de Biserica strabună și de frumusețea locurilor natale.

La finalul întâlnirii, părintele protopop a transmis tuturor celor prezenți arhieriasca binecuvântare a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan iar părintele paroh a mulțumit părinților prezenți și tuturor credincioșilor.

Biserica parohială din Oloșag, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, datează din anul 1730 și este declarată monument istoric de categoria A.

Piatră de temelie pentru o nouă biserică în Timișoara

Recent, în parohia Timișoara Fabric Est a avut loc un eveniment bisericesc deosebit de important pentru urbea timișoreană. După dezasamblarea bisericii vechi s-a purces la zidirea unei biserici mai încăpătoare, pe același amplasament. Piatra de temelie a bisericii noi, cu hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena, a fost pusă de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului, care a fost asistat de mai mulți clerici în frunte cu părintele protopop Cristian Păiș de la protopopiatul Timișoara II. În

cuvântul ocazional rostit, Chiriarhul eparhiei a urat părintelui paroh Cristian Tomescu și credincioșilor parohiei să aibă mult spor de la Dumnezeu și să finalizeze cât mai curând acest sfânt locaș al Domnului.

Tabără de pictură la parohia Șag

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan, în perioada 19-20 iulie, la parohia Șag din cadrul protopopiatului Timișoara I s-a organizat cea de-a III-a ediție a Taberei de pictură de icoane pe sticlă „Icoana în suflet de copil”.

Prezența la această tabără a fost una deosebită, patruzeci de copii au răspuns invitației venite din partea părintelui Băran Florin Ioan și au petrecut clipe pline de bucurie la biserica din Șag, unde au luat cunoștință cu universul icoanelor pe sticlă, cu specificul și particularitățile acestui gen de icoană, dar mai ales au fost bucuroși să realizeze ei personal o icoană, care să îi însoțească în rugăciunea zilnică.

După momentul de rugăciune tabăra, a fost deschisă de părintele protopop Zaharia Pereș, protopopul Protopopiatului Timișoara I, care a transmis și cuvântul de bun venit din partea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului.

Programul taberei de creație a avut drept obiectiv implicarea copiilor în mai multe activități: aceștia au învățat tehnica picturii de icoane pe sticlă, au desfășurat activități recreative, dialoguri pe teme religioase, au participat la jocuri și activități educative, s-au rugat și au luat prânzul împreună. Cu toții s-au bucurat de vacanță și și-au făcut prieteni noi. Un moment deosebit a fost trăit în ziua cinstirii Sfântului Prooroc Ilie Tesviteanul, când au fost aniversați sărbătorii zilei.

Icoanele realizate de micii iconari au fost reunite în cadrul unei expoziții, ce a avut loc în data de 20 iulie, după slujba Vecerniei. În cadrul acestei expoziții, copiii stăpâniți de emoție, au primit diplome de participare și cadouri din partea părintelui consilier Nichifor Tănase și a părintelui protopop Zaharia Pereș.

Această tabără s-a adresat copiilor doritori să intre în universul popular al realizării acestui tip de icoane, prezent cu precădere în tradiția noastră bisericească. Pictarea icoanelor este o îndeletnicire deosebită, care necesită nu numai iscusință artistică, ci și sensibilitate sufletească, credință în Dumnezeu și un comportament frumos, toate împreună făcând posibile realizarea acestor „ferestre spre cer”.

Evenimentul a fost organizat de Arhiepiscopia Timișoarei, Protopopiatul Timișoara I, Parohia Șag în colaborare cu Primăria Comunei Șag și Consiliul Local Șag fiind inclus pe agenda culturală 2021 a Primăriei Comunei Șag.

Instalare de preot în parohia Pădureni

În Duminica a II-a după Rusalii, Parohia Pădureni din protopopiatul Deta s-a aflat în sărbătoare. Motivul l-a reprezentat instalarea unui nou preot paroh pentru biserica parohială cu hramul „Sf. Ioan Botezătorul” din localitate.

La orele dimineții a fost oficiată Sfânta Liturghie de către P. On. Părinte Ioan Prisăcean, protopopul Detai și P. C. Părinte Sebastian Andrei Petrescu, noul preot paroh al acestei comunități euharistice.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de Corala Parohială, iar la momentul potrivit mai mulți tineri și copii au fost împărțășiți cu Trupul și Sângele Domnului.

Cuvântul de învățătură a fost susținut de către Preaonoratul Părinte Protopop care a scos în priveliște chemarea primilor ucenici la apostolat și rodirea acestei chemări în cazul sfinților români. La finalul predicii, P. On. Părinte l-a prezentat pe noul paroh subliniind câteva din realizările pastorale și gospodărești pe care P. C. Sa le-a avut în parohia Percosova din același protopopiat, iar ca semn al continuării acestei rodnice activități i s-a dăruit noului paroh Sfânta Evanghelie.

Taina Sfântului Maslu în parohia Pădureni

În Duminica a 7-a după Rusalii la inițiativa P. C. Părinte paroh Sebastian Andrei Petrescu a fost oficiată Taina Sfântului Maslu de obște în biserica cu hramul „Sfântul Ioan Botezătorul” din parohia Pădureni, protopopiatul Deta.

Cu acest prilej au slujit P. On. Părinți Ioan Prisăcean, protopopul Detei, Timotei Anișorac, consilier eparhial și P. C. Părinți Florin Groza (parohia Jebel), Valentin Bugariu (parohia Birda), Zoran Milovanov (parohia Berecuța), Dragan Giorgiev (parohia Voiteg), Adrian Cohuț (parohia Percosova) și Sebastian Andrei Petrescu, parohul locului.

Cuvântul de învățătură ocazional a fost susținut de P. On. Părinte Protopop care a vorbit de darul vindecării trupesti și sufletești venit de la Mântuitorul Iisus Hristos și împărtășit credincioșilor prin Sfintele Taine.

Cu acest prilej dl. Victor Constantin Măruțoiu, poet și doctor în teologie, membru al Uniunii Scriitorilor, filiala Cluj-Napoca a prezentat volumul de poeme religioase *Vitralii cu greieri* (Editura Libris Editorial, Brașov, 2020, 139 p). Autorul pe urma bunicilor le închină peste ani un poem, dar și lighezenilor de astăzi intitulat *La casa din Pădureni*:

„prin casa bunilor-străbunilor mei greierii au pășit ca-ntr-un vis noapte după noapte cântecul lor aprindea rugăciuni”.

De bucuria comuniunii s-au împărtășit credincioșii de astăzi ai parohiei și din împrejurimi. Au fost de asemenea prezente oficialități locale, dl. Dorin Ignaș, primarul Comunei Pădureni.

Activități catehetice cu copiii la Șemlacu Mare și Gătaia

Miercuri, 25 august la centrele de la Șemlacu Mare și Gătaia ale Fundației United Way au fost derulate două activități catehetice pentru beneficiarii acestui program educațional. Fundația United Way sprijină realizarea unor activități cu copii proveniți din medii defavorizate în scopul prevenirii abandonului școlar. Fundația a organizat astfel de centre pe lângă cele de la Gătaia și Șemlacu Mare, la Bucovăț, Carani, Mașloc, Recaș și Sănandrei.

În centrele de la Gătaia activează 15 copii, iar în cel de la Șemlacu Mare 9 copii. De aceștia se ocupă D-na Lia Bontescu, educator. În cadrul activităților săptămânale se derulează ore de pregătire, sportive, jocuri tematice, discuții libere ș. a..

La activitățile programate în ultima săptămână a lunii august a fost invitat P. C. Părinte dr. Valentin Bugariu de la parohia Birda, care a vorbit celor prezenți despre „Diaspora ortodoxă” la Șemlacu Mare și „Deportarea bănățenilor în Bărăgan” la Gătaia. Catehezele au fost ilustrate de o prezentare cu ajutorul computerului.

Totodată au fost prezentate trei volume care fac amintire de istoria și credința orașului Gătaia și a satelor aparținătoare, care îl au ca autor pe părintele invitat.

Tot cu sprijinul Fundației, copiii au primit o masă caldă, iar dulciuri au fost oferite de Parohia Birda.

Hramul bisericii în incinta Spitalului din Jebel

Sfântul Ioan Maximovici a fost prăznuit în data de 2 iulie și la spitalul de Psihiatrie și pentru măsuri de siguranță din Jebel. Sfânta Liturghie a fost oficiată de părintele Cristian Szechereș de la parohia Beregsău Mic, care a slujit împreună cu părintele Ioan Vasile Cheregi preot misionar al spitalului. La Liturghie au fost prezenți un număr de 70 de bolnavi și mai multe cadre medicale. La cuvântul de învățătură, părintele Cristian Szechereș a vorbit despre importanța Sfântului Ioan Maximovici, despre viața și activitatea acestui mare sfânt contemporan cu noi, ale cărui sfinte moaște întregi se păstrează în catedrala ortodoxă rusă din San Francisco și care este și ocrotitorul capelei de la spital. La final, bolnavii au primit daruri.

Taina Sfântului Maslu în parohia Berecuța

În Duminica a II-a după Rusalii a fost oficiată Taina Sfântului Maslu de obște în biserica cu hramul „Învierea Domnului” din parohia Berecuța, protopopiatul Deta.

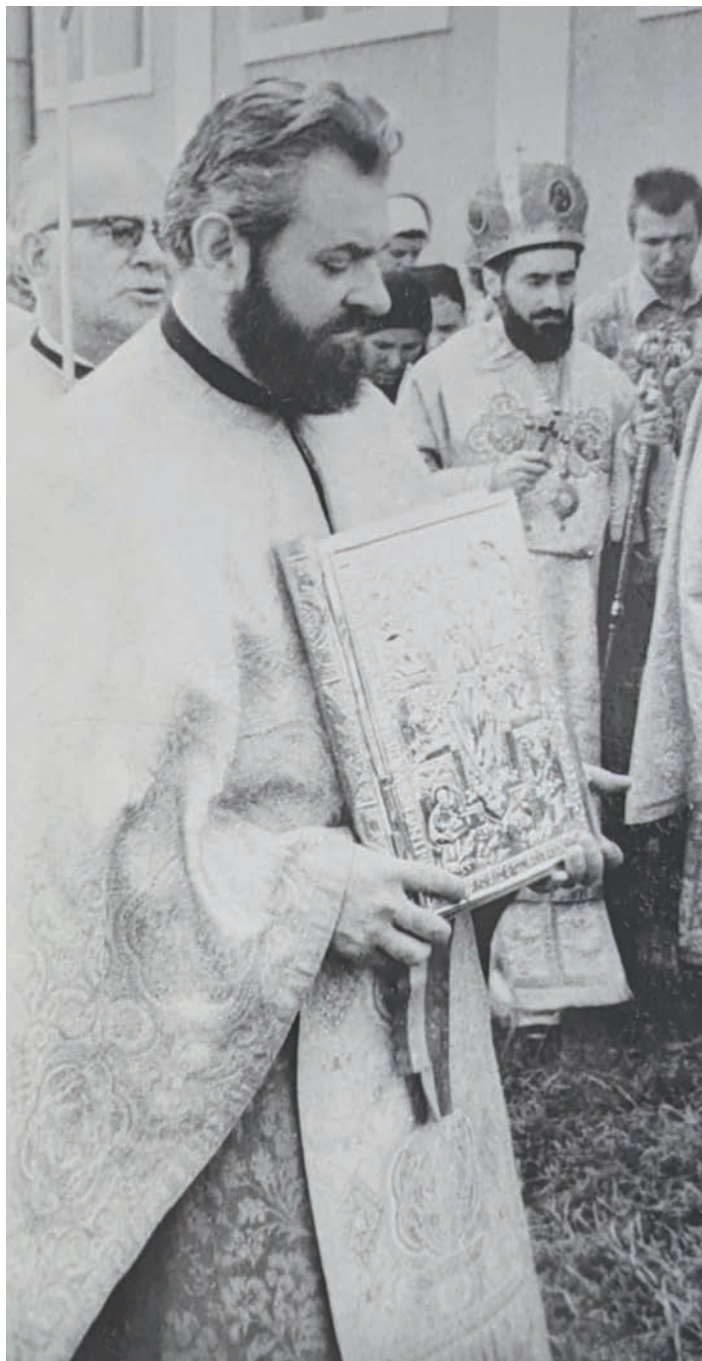
La invitația P. C. Părinte Zoran Milovanov, parohul locului au slujit P. C. Părinți Adam Rugaci (parohia Șemlacu Mare), Iliia Pavlovici Pătruț (parohia Mașloc), Valentin Bugariu (parohia Birda), Cristian-Narcis Tiron (parohia Victor Vlad Delamarina), Iulian Popa (parohia Colonia Gătaia) și

Călin Negrea (parohia Gătaia).

Cuvântul de învățătură ocazional a fost susținut de preotul Adam Rugaci care a vorbit de importanța sfințeniei și sfinții români.

S-au împărtășit de harul Sfintei Taine și de darul eleoungării mai mulți credincioși din parohie, din filia Mănăstire, precum și din parohiile învecinate.

PREOȚI DE MIR TRECUȚI LA CELE VEȘNICE

Preotul pensionar Ioan Popeți

Joi, 22 iulie 2021, la ceas de seară, preotul Ioan Popeți, colaborator apropiat al mitropolitului Nicolae Corneanu, a plecat să slujească în ceruri.

Născut în localitatea Utvin, la data de 5 ianuarie 1938, din părinții Aurel și Iuliana, de profesie agricultori, Ioan Popeți a absolvit liceul la Timișoara, desăvârșindu-și, apoi, studiile la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu. La 28 iunie 1961, a fost declarat licențiat în Teologie, teza pe care a susținut-o intitulându-se „Arhitectura catedralei mitropolitane ortodoxe române din Timișoara”.

După absolvirea facultății, a fost încadrat pe diverse funcții neclericale la Centrul eparhial și la catedrala mitropolitană. Căsătorindu-se cu Dorina, născută Cupărescu, a fost hirotonit diacon, apoi preot și, de la 1 ianuarie 1975, a fost numit în funcția de secretar eparhial la Arhiepiscopia Timișoarei. În perioada 1 martie 1976 – 01 martie 1977, a funcționat ca inspector bisericesc, apoi a revenit la postul de secretar eparhial, pe care l-a ocupat până la 01 iulie 1989, data la care a fost încadrat consilier eparhial, funcție din care s-a pensionat la 1 septembrie 1998.

Pentru vredniciile slujirii sale în administrația bisericească, mitropolitul Nicolae Corneanu l-a hirotosit întru iconom-stavrofor, la 15 septembrie 1981, de sărbătoarea închinată Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș.

Preotul Ioan Popeți a slujit Biserica în vremurile grele ale dictaturii comuniste-atee, în zilele fierbinți ale revoluției din decembrie 1989 și în anii de după acestea, fiind mereu alături de Ierarhul său la momentele bisericești și laice care au avut loc în acea perioadă.

Prin statura sa impunătoare și ținuta preoțească impecabilă, preotul Ioan Popeți rămâne în amintirea celor ce l-au cunoscut ca un

slujitor devotat al Bisericii, punctual, mereu la datorie, dedicat misiunii la care a fost chemat, pe care a îndeplinit-o în mod exemplar, „din straja dimineții și până în noapte”.

Trupul său neînsuflețit va fi depus în capela cimitirului din parohia Giroc, iar înhumarea va avea loc în cimitirul din Calea Șagului, sâmbătă, 24 iulie, ora 12,00.

Din partea Părintelui Mitropolit Ioan și a tuturor ostenitorilor Centrului eparhial, transmitem sincere condoleanțe și întreaga noastră compasiune doamnei preotese Dorina Popeți, ficei sale Daniela, ginerelui Sorin și nepotului Alexandru, rugând pe bunul Dumnezeu să așeze sufletul preotului Ioan, „cel mutat de la noi”, în cetele preoților slujitori în ceruri.

Veșnica lui pomenire, din neam în neam!

Preotul pensionar Ioan Gașpar, fost slujitor al catedralei mitropolitane din Timișoara, a început vineri, 23 iulie 2021, călătoria spre Împărăția lui Dumnezeu.

Născut în localitatea Lugojel, la data de 17 iunie 1926, din părinții Eva și Ilie, Ioan Gașpar a absolvit Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, apoi a urmat cursurile Institutului Teologic de grad Universitar din Cluj, unde, la data de 8 iulie 1949, a susținut teza de licență: „Dragostea, virtutea de bază a păstorului sufletesc”.

După finalizarea cursurilor teologice, la 21 august 1949 s-a căsătorit cu tânăra Doina, căsnicia lor fiind binecuvântată de Dumnezeu cu fiul Marcel.

La 30 august 1949, a fost hirotonit întru diacon de către mitropolitul Vasile Lazarescu, cu binecuvântarea căruia a fost încadrat diacon la parohiile Timișoara Cetate și Timișoara IV Iosefin, unde a funcționat între anii 1953-1963.

În anul 1963, același mitropolit l-a numit pe postul de diacon la catedrala mitropolitană, la care a slujit până în anul 1973, când a fost hirotonit preot catedral.

Din anul 1973 și până la 1 septembrie 1998, când s-a pensionat, a slujit fără întrerupere, la catedrala

mitropolitană, unde și-a pus în valoare talanții dăruți de Tatăl ceresc: dragostea de semenii, răbdarea, blândețea, buna înțelegere cu clericii, angajații și credincioșii, cumpătarea, curajul și dăruirea pentru apărarea dreptei credințe în anii grei ai comunismului.

Pentru calitățile sale teologice și morale, i s-a încredințat conducerea Consistoriului bisericesc al Arhiepiscopiei Timișoarei și a fost răsplătit de mitropolitul Nicolae Corneanu cu acordarea înaltei distincții de iconom-stavrofor (purtarea Crucii pectorale și a brâului roșu).

Trupul preotului Ioan Gașpar este depus la capela mortuară de pe strada Palmierilor nr. 23, slujba de înmormântare urmând a fi oficiată luni, 26 iulie, la capela ortodoxă a cimitirului din Calea Buziașului, de la ora 13:00.

Acum, la ceasul vremelnicei noastre despărțiri, în numele Părintelui Mitropolit Ioan, al clericilor și credincioșilor catedralei mitropolitane, transmitem familiei îndoliate alese condoleanțe și rugăm pe bunul Dumnezeu să-i facă parte părintelui Ioan de bucuria Raiului.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

AGENDA ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE MITROPOLIT IOAN AL BANATULUI

1 iulie 2021

A participat la conferința online „Educația religioasă în Uniunea Europeană” organizată de către Cancelaria Sfântului Sinod, cu participarea pr. prof. dr. Nicușor Beldiman și a preotului George Vâlcu, secretarul Reprezentanței Patriarhiei Române pe lângă instituțiile europene;

A vizitat șantierul centrului social-cultural-pastoral al parohiei Timișoara Freidorf, protopopiatul Timișoara I.

2 iulie 2021

A primit pe domnul Cătălin Tiuch, din Timișoara.

4 iulie 2021

A oficiat slujba de târnosire a bisericii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a parohiei Becicherecu Mic, din protopopiatul Timișoara I, hirotesind întru iconom stavrofor pe preotul paroh Ioan Jurji.

5 iulie 2021

A primit pe preotul pensionar Emil Paven, din localitatea Recaș;

A primit pe preotul paroh Florin-Ionel Băran, de la parohia Șag, din protopopiatul Timișoara I.

8 iulie 2021

A primit pe absolvenții promoției 2021, ai Facultății de Teologie din Timișoara, dimpreună cu profesorii lor.

9 iulie 2021

Din încredințarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a hirotonit întru preot pe diaconul Kosmin Baba, pe seama parohiei Doloave, protopopiatul Panciova, Episcopia Dacia Felix.

A primit pe domnul dr. Virgil Musta, Șeful Secției de Boli Infecțioase, de la Spitalul Victor Babeș, din Timișoara;

A primit pe preotul paroh Nicolae Dale, de la parohia Beregsău Mare, din protopopiatul Timișoara I;

A primit pe preotul Laurian Popa, de la parohia Timișoara Zona Soarelui Sud, din protopopiatul Timișoara II.

12 iulie 2021

A primit pe preotul Dorin Covaci, protopopul Oficiului protopopesec Făget;

A primit pe preotul paroh Dorin Jurji, de la parohia Traian Vuia, din protopopiatul Făget;

A primit pe preotul Ciprian Goguț, de la Căminul pentru persoane vârstnice Ciacova;

A primit pe părintele conf. univ. dr. Constantin Jinga, respectiv părintele lect. dr. Adrian Covan, de la Facultatea de Teologie din Timișoara.

13 iulie 2021

A primit pe tinerii Drinovan Ionuț și Alexandra, din Timișoara;

A primit pe preotul paroh Dumitru Crașovan, de la parohia Cladova, din protopopiatul Făget;

A primit pe preotul Alin Cuza, de la parohia Timișoara Calea Martirilor – Sfântul Ștefan, din protopopiatul Timișoara II;

A primit pe preotul paroh Vasile Stepan, de la parohia Tîrgoviște, din protopopiatul Lugoj;

A primit pe preotul paroh Tiberiu Benescu, de la parohia Peciu Nou, din protopopiatul Timișoara I;

A primit pe preotul paroh Alin Scridon, de la parohia Timișoara Pădurea Verde, din protopopiatul Timișoara II.

14 iulie 2021

A primit pe doamna prof. Delia Vintilescu, din localitatea Vermeș, jud. Caraș-Severin;

A participat la depunerea jurământului absolvenților de studii masterale, din cadrul Facultății de Teologie din Timișoara, desfășurată în biserica cu hramul „Învierea Domnului”, din incinta Centrului Eparhial.

18 iulie 2021

A oficiat Sfânta Liturghie la parohia Sănandrei Colonie, din protopopiatul Timișoara I.

20 iulie 2021

A oficiat Sfânta Liturghie la mănăstirea Izvorul Miron, Românești, din protopopiatul Făget.

21 iulie – 22 iulie 2021

A participat la lucrările Sfântului Sinod, desfășurate la Palatul Patriarhiei din București.

25 iulie 2021

La invitația Preasfințitului Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, a oficiat Sfânta Liturghie la mănăstirea "Sfânta Ana", din Orșova.

26 iulie 2021

A primit pe preotul conf. univ. dr. Constantin Jinga, de la Facultatea de Teologie din Timișoara;
A primit pe arhimandritul Climent Vîntu, starețul mănăstirii "Săraca", din protopopiatul Deta;
A primit pe stavrofora Casiana Șimon, stareța mănăstirii Timișeni-Șag, din protopopiatul Timișoara;
A primit pe domnul căpitan Sorin Staicu, comandantul comendurii Garnizoanei 18 Infanterie, Cercetare Supraveghere Decebal;
A primit pe doamna Daniela Apostolescu, din Timișoara;
A primit pe preotul paroh Ionel Maftai, de la parohia Săcălaz, din protopopiatul Timișoara I.

27 iulie 2021

A primit pe preotul paroh Ioan Cerbu, de la parohia Lugoj I, din protopopiatul Lugoj;
A primit pe cântărețul bisericesc Marian Bigaz, de la catedrala mitropolitană;
A primit pe domnul profesor Octavian Baloș, din Timișoara;
A primit pe preotul Dan Oancea, de la parohia Dumbrăvița Banat II, din protopopiatul Timișoara II;
A primit pe preotul Vasile Cîmpean, de la catedrala mitropolitană.

29 iulie 2021

A primit pe domnul Nicu Negru, primarul comunei Racovița, dimpreună cu domnul Costi Doru Iulian, secretarul primăriei;
A primit pe domnul col. Sorin Homeag, comandantul Spitalului Militar de Urgență "Dr. Victor Popescu", din Timișoara;
A primit pe domnul Raimond Rusu, primarul localității Becicherecu Mic.

30 iulie 2021

A primit pe doamna Elena Boldiș, din Timișoara;
A primit pe domnul general Constantin Lolescu, comandantul Serviciului Român de Informații, Timiș.

*

1 august 2021

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană.

2 august 2021

A primit pe domnul Viorel Nicu, primarul localității Săcălaz.

3 august 2021

A primit pe preotul Bogdan Neaga, de la parohia Timișoara Elisabetin, din protopopiatul Timișoara II;
A primit pe preotul paroh Alin Țenche, de la parohia Hitiaș, din protopopiatul Lugoj.

4 august 2021

A primit pe domnul general de brigadă Dan Ionescu, comandantul Brigăzii 18 Infanterie Banat, Cercetare Supraveghere Decebal;
A primit pe domnul academician Ion-Păun Otiman, președintele de onoare al Academiei Române, filiala Timiș;

A primit pe preotul paroh Lucian Spath, de la parohia Pișchia, din protopopiatul Timișoara II;
A primit pe preotul Florin Predescu, din Lugoj.

5 august 2021

A primit protosinghelul Matei Buliga, starețul mănăstirii Dobrești, din protopopiatul Lugoj;
A primit pe doamna notar Mihaela Brașoveanu, din Timișoara.

6 august 2021

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană.

9 august 2021

A primit pe preotul paroh Marcel Moclinda, de la parohia Șipet, din protopopiatul Deta.

10 august 2021

A participat la manifestările prilejuite de împlinirea a 105 ani de la înființarea Diviziei 18 Infanterie, eveniment desfășurat în Piața Libertății din Timișoara;
A primit pe domnul ing. dr. Ilie Vlaicu, directorul Aquatim, Timișoara;
A primit pe preotul paroh Marius Șonea, de la parohia Giroc, din protopopiatul Timișoara I.

11 august 2021

A primit pe domnul Dan Pascar, episcopul bisericii din Șipet, dimpreună cu doamnele consilier local de la Primăria Tormac, Vasilica Han și Aurica Cohuț;
A primit pe preotul paroh Petru Botoș, de la parohia Sîrbova, din protopopiatul Lugoj.

12 august 2021

A primit pe domnul prof. univ. dr. Florin Bârsășteanu, de la Facultatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș", din Timișoara;
A primit pe preotul paroh Pavel Zizica, de la parohia Moravița, din protopopiatul Deta;
A primit pe preotul paroh Gheorghe Bâra, de la parohia Igrîș, din protopopiatul Sănnicolau Mare.

14 august 2021

A oficiat Prohodul Maicii Domnului prilejuit de praznicul Adormirii Maicii Domnului la catedrala mitropolitană

15 august 2021

A săvârșit Sfânta Liturghie la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Lugoj, protopopiatul Lugoj, cu prilejul prăznirii hramului acestui sfânt locaș.

16 august 2021

A primit pe doamna Lazăr Irina împreună cu soțul dumneaei;
A primit pe preotul Nicolae Dale de la parohia Beregsău Mare, protopopiatul Timișoara I.

17 august 2021

A primit pe domnul Ruben Lațcău, viceprimarul municipiului Timișoara.

18 august 2021

A primit pe domnul conf. dr. Daniel Lemeni, de la Facultatea de Teologie din Timișoara;
A primit pe domnul Cosmin Herman, din Buziaș;
A primit pe preotul Damian Griguța, de la parohia Gherman, protopopiatul Deta.

19 august 2021

A primit pe domnul Virgil Moraru, de la Iași;
A primit pe domnul Alin Hălmăgeanu, din Timișoara;
A primit pe preotul Emanuel Ioan de la parohia Balint, protopopiatul Lugoj;
A primit pe preotul Constantin Bartok de la parohia Traunerut, protopopiatul München, din Mitropolia

Ortodoxă a Germaniei, Europei Centrale și de Nord;

A primit pe doamna Georgeta Bordea, din Timișoara;

A primit pe preotul Cristian Niculescu de la parohia Timișoara Elisabetin, protopopiatul Timișoara II;

A primit pe preotul Sebastian Petrescu, de la parohia Pădureni, protopopiatul Deta.

20 august 2021

A primit pe preotul lect. dr. Marius Florescu de la Facultatea de Teologie din Timișoara și pe tinerii Iosif și Luminița Stanici din Șuștra;

A primit pe preotul Marius Podereu, conducătorul oficiului protopopesesc Sânnicolau Mare și pe tinerii Gheorghe-Liviu și Cătălina Pasc, din Brusturi-Hălmagiu, județul Arad;

A primit pe credincioșii Iosif Pleșa și Ioan Barna din Buteni, județul Arad;

A primit pe preotul Nicolae Cioica de la parohia Periam, protopopiatul Sânnicolau Mare;

A primit pe doamnele prof. Mihaela Șora, director la Școala Generală nr. 30 din Timișoara, și ec. Georgeta-Sanda Damian, director financiar-contabil la Spitalul Municipal din Timișoara.

23 august 2021

A vizitat biserica parohiei Timișoara Steaua, din protopopiatul Timișoara I.

24 august 2021

A participat la întâlnirea absolvenților seminarului teologic din Caransebeș, promoția 1970-1976, în biserica parohiei Timișoara Iosefin, protopopiatul Timișoara I, unde a săvârșit slujba de pomenire a absolvenților trecuți la cele veșnice și a ținut cuvânt de înățătură.

25 august 2021

A primit pe domnul Titu Bojin, din Timișoara;

A săvârșit la Catedrala mitropolitană slujba de pomenire pentru absolvenții trecuți la cele veșnice ai Liceului militar „Ștefan cel Mare”, Câmpulung Moldovenesc, promoția 1969.

26 august 2021

A primit pe preotul Cristian Păiș, conducătorul oficiului protopopesesc Timișoara II;

A primit pe preotul Andi-Valeriu Pop de la parohia Boldur, protopopiatul Lugoj;

A primit pe preotul Mihai Herghelegiu, însoțit de doi credincioși, de la parohia Satchinez, protopopiatul Sânnicolau Mare;

A primit pe domnul Alin Hălmăgean, din Timișoara;

A primit pe Excelența Sa, Doamna Regina Lochner, Consulul Republicii Federale Germania la Timișoara;

A vizitat mănăstirea Românești, protopopiatul Făget.

27 august 2021

A primit pe preotul Dumitru Crașovan, de la parohia Cladova, protopopiatul Făget;

A primit pe preotul Radu Alecu de la parohia Sânnandrei, protopopiatul Timișoara I;

A primit pe domnul prof. univ. dr. Valeriu Tabără, din Timișoara.

29 august 2021

A oficiat Sfânta Liturghie la mănăstirea Șag Timișeni, cu prilejul hramului mănăstirii.

30 august 2021

A primit pe preotul paroh Adrian Crașovan, de la parohia Dumbrăvița Banat II, din protopopiatul Timișoara II;

A primit pe diaconii Răzvan Fibișan și Alexandru-Dan Adam, de la catedrala mitropolitană.

31 august 2021

A vizitat șantierul de la biserica mănăstirii „Izvorul Miron”, Românești, din protopopiatul Făget.

A consemnat preot MARIUS SFERCOCI
Inspector eparhial